

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

POLITIKOS MOKSLŲ BAKALAURO PROGRAMA

DEIMANTĖ ANTANAVIČIUTĖ

IV kurso studentė

**RUSIJOS SAUGUMIZACIJA LIETUVOJE: 2008 M. GRUZIJOS-RUSIJOS IR
2014 M. UKRAINOS-RUSIJOS KARINIŲ KONFLIKTŲ PALYGINIMAS**

BAKALAURO DARBAS

Darbo vadovas: M. Antonovič

Vilnius, 2019

BAKALAURO DARBO PRIEŠLAPIS

Bakalauro darbo vadovo išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....
(data)

.....
(v., pavardė)

.....
(parašas)

Bakalauro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....
(data)

.....
(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Bakalauro darbo recenzentė:

.....
(v., pavardė)

Bakalauro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

Patvirtinu, kad įteikiamas darbas (*Rusijos saugumizacija Lietuvoje: 2008 m. Gruzijos-Rusijos ir 2014 m. Ukrainos-Rusijos karinių konfliktų palyginimas*) yra:

1. Atliktas mano pačios ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose;
2. Nebuvo naudotas kitame Institute/Universitete Lietuvoje ir užsienyje;
3. Nenaudojau šaltinių, kurie nėra nurodyti darbe, ir pateikiau visą panaudotos literatūros sąrašą.

Deimantė Antanavičiūtė

BIBLIOGRAFINIO APRAŠO LAPAS

Antanavičiutė D. Rusijos saugumizacija Lietuvoje: 2008 m. Gruzijos-Rusijos ir 2014 m. Ukrainos-Rusijos karinių konfliktų palyginimas: Politikos mokslų specialybės, bakalauro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovas M. Antonovič. – V., 2019. – 41 p.

Reikšminiai žodžiai: Lietuva, Rusija, Gruzija, Ukraina, karinis konfliktas, grėsmė, gynyba, saugumizacija, kariniai veiksmai, politikų pasisakymai, visuomenės nuomonė.

Tyrimo metu lyginami Rusijos saugumizacijos atvejai Lietuvoje dviejų karinių konfliktų metu – 2008 m. Gruzijoje ir 2014 m. Ukrainoje. Rusijos saugumizacija Lietuvoje analizuojama per saugumo studijų pateiktą saugumizacijos modelį. Tyrimo teorinis pagrindas paaiškina saugumizacijos proceso esmines prielaidas ir nuosekliai pateikia jo eigą. Tyrimo eigoje nagrinėjamos ne tik Lietuvos politinių lyderių kalbos, bet ir jų įtaka visuomenei. Pastebėta, kad 2008 m. Gruzijos konflikto metu Lietuvoje aktualesnė tema buvo – ekonominė finansų krizė, o ne nacionalinio saugumo klausimai, todėl Rusijos saugumizacija 2014 m. buvo sėkmingesnė.

Turinys

ĮVADAS.....	6
1. Teorinis pagrindas.....	10
1.1. Saugumizacijos teorija.....	10
1.2. H. Stritzel saugumizacijos teorija.....	14
1.3. Skirtingi saugumizacijos lygiai.....	16
2. Tyrimo metodologija.....	17
3. Tyrimas	18
3.1. Saugumizuojantys ir desaugumizuojantys veikėjai	18
3.1.1. Rusijos – Gruzijos konfliktas: politinių lyderių kalbų analizė.....	18
3.1.2. Rusijos – Ukrainos konfliktas: politinių lyderių kalbų analizė.....	25
3.2. Visuomenės nuomonių vertinimas.....	31
3.3. Rusijos saugumizacijos Lietuvoje palyginimas.....	32
IŠVADOS	34
LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	36
SUMMARY	40
PRIEDAI.....	41
Priedas nr. 1	41
Priedas nr. 2.....	52

IVADAS

„Tiek istorija, tiek dabartis mus nepaliauja mokyti, kad Laisvė – tai nesibaigianti mūsų visų asmeninė atsakomybė.“ – Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.¹

2018 m. metinį pranešimą Prezidentė Dalia Grybauskaitė pradėjo minėdama vieną svarbiausių vertybių – Laisvę. Prezidentė, minint Lietuvos Nepriklausomybės 100 – metį, Lietuvos žmonėms primena, kad valstybingumo kelyje nuolatos tenka susidurti su iššūkiais. Daugeliui aišku, kad vienas didžiausių išbandymų Lietuvos valstybės kūrimo buvo ir yra Rusija. Nors žiniasklaidoje naujienų apie karinius neramumus Europoje beveik nebeliko, konfliktai žemyne dar nesibaigė, o nacionalinis saugumas išlieka tarp prioritetinių klausimų politinėje darbotvarkėje. Lietuvai ne kartą teko stoti prie Rusiją ir ginti laisvę, todėl šių šalių santykiai visada buvo komplikuoti. Skaudūs susirėmimai su didžiosios kaimynės kariuomene, informacinis karas, propaganda, energetinė priklausomybė ir panašūs interesų konfliktai tarp Lietuvos ir Rusijos lydėjo visą amžių, o Lietuvos užsienio politika Rusijos atžvilgiu per daugiau nei 10 metų pakito ne kartą. Dabar kalbama tik apie valstybės saugumą, o draugiškų santykių su Rusija apraiškos vertinamos kritiškai. Tą lėmė XXI a. du ryškūs įvykiai tarptautinėje arenoje, nuo kurių priklausė partnerystės kaita ir dabartinis santykių *status quo*.

Du kariniai konfliktai – 2008 m. Pietų Osetijos ir Abchazijos regionuose ir 2014 m. Krymo teritorijoje – sudrebino Europos žemyną per mažiau nei dešimtmetį. Žvelgiant į neramumus Gruzijoje ir Ukrainoje, galima pastebėti vieną panašumą – Rusija ėmėsi karinių veiksmų posovietinėje erdvėje, užimdama kitai valstybei priklausančias teritorijas. Tačiau pastebėta, kad Lietuvos politikų reakcijos ir priimami sprendimai buvo skirtingi. Pirmiausia, valstybės lyderių nuomos galima apibūdinti kaip labai nestabilias. Po 2008 m. Gruzijos neramumų Lietuvos pozicija Rusijos atžvilgiu pakito net du kartus. Tuometinis Prezidentas V. Adamkus su premjeru G. Kirkilu ir kitais politiniais lyderiais (P. Vaitiekūnas, A. Kubilius, R. Juknevičienė) nevengė pareikšti palaikymo Gruzijai ir pasmerkti Rusijos karinius veiksmus, o 2009 m. naujai išrinkta Prezidentė D. Grybauskaitė vykdė visiškai priešingą politiką. Skambutis į Maskvą, susitikimas Helsinkyje su Rusijos premjeru V. Putinu, garsiai reiškiamą kritika iki tol priimtiems Lietuvos užsienio politikos sprendimams yra tik keletas Prezidentės veiksmų, neprabėgus nė metams nuo Rusijos agresijos Gruzijoje. Tokią Prezidentės poziciją palaikė ir kiti valstybės politiniai lyderiai (V. Ušackas, J. Olekas, L. Linkevičius). Jų dėka dialogas su Rusija nebuvo nutrauktas. Todėl po Rusijos – Gruzijos konflikto pastebimos dvi Lietuvos politinių lyderių stovyklos. Vieni palaikė Gruziją, viešai įvardijo Rusijos grėsmę, ėmėsi rimtesnių

¹ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės metinis pranešimas.“ Vilnius, 2018. <<https://www.lrp.lt/lt/kalbos/metiniai-pranesimai/2018-m./30193>> [Žiūrėta 2019 02 12].

priemonių (šalies gynybos biudžeto peržiūros, siekė ES palaikymo ir NATO bendradarbiavimo), kiti – vengė reikšti neigiamą poziciją, siekė atnaujinti dialogą ir bendradarbiavimą su Rusija.

Visiškai priešinga situacija matoma po Rusijos ir Ukrainos konflikto – Lietuvos politikų, pavyzdžiui, D. Grybauskaitės, pozicija pasikeitė kardinaliai ir supanašėjo su V. Adamkaus politika. Galutinai tokie dvišaliai santykiai įtvirtino po 2014 – 2015 m. Tapo aišku, kad joks bendradarbiavimas su Rusija neįmanomas. Nepaisant Rusijos panašaus veikimo Gruzijoje ir Ukrainoje, ne tik politikų požiūris į šiuos du konfliktus, bet ir valstybės lyderių priimami sprendimai buvo skirtingi. Reikėtų atkreipti dėmesį į Lietuvos nacionalinio saugumo klausimus, pavyzdžiui, kariuomenės reformas. Pirmuoju atveju po Rusijos konflikto su Gruzija buvo nuspręsta pereiti prie profesionalios kariuomenės, o antruoju atveju – 2015 m. grąžinti privalomi šaukimai į karinę tarnybą. Įvykiai Ukrainoje lėmė, kad Lietuva kasmet ėmė skirti vis didesnę biudžeto dalį gynybai, o nuo 2018 m. tai sudarė 2% nuo bendrojo vidaus produkto (BVP).² Rusijos veiksmai svarbūs ne tik Lietuvai. Europa jau pamiršo įvykius Gruzijoje, tačiau Ukrainos padėtis vis dar aktuali. 2018 m. gruodžio 21 d., Europos Vadovų Taryba dar pusmečiui pratęsė ekonominių sankcijų Rusijai galiojimą, pirmą kartą jos buvo nustatytos 2014 m., reaguojant į Rusijos veiksmus.³

Žvelgiant į situacijas Gruzijoje ir Ukrainoje, iškyla net keletas klausimų. Kodėl Lietuvos veiksmai buvo skirtingi? Kaip keitėsi Lietuvos politikų vykdoma užsienio politika? Kaip tai paveikė Lietuvos visuomenės nuomonę apie Rusiją, grėsmes valstybei ir gynybos klausimus?

Literatūros apžvalga. Užsienio autorių literatūroje didžiausias dėmesys skiriamas Lietuvos santykiams su kaimynine Rusija, kuri paprastai suponuojama kaip grėsmė Baltijos valstybėms. Eiki Berg ir Piret Ethin, nagrinėdami Baltijos šalių ir Rusijos santykius, remiasi konstruktyvistine teorija ir atkreipia dėmesį į istorinį kontekstą, kuris atsispindi skirtinguose šalių identitetuose. Autorių teigimu, Baltijos valstybių ir Rusijos identitetai yra nesuderinami, todėl joms tiesiog neįmanoma, kada nors turėti bent kiek draugiškesnių santykių.⁴ Pavyzdžiui, šių valstybių identitetai remiasi istoriniais naratyvais – Rusija vis dar laiko save tiesiogine Sovietų Sąjungos įpėdine su visomis teisėtai jai priklausiusioms teritorijoms, įskaitant Baltijos valstybes.⁵ Autorių manymu, norint paaiškinti priešiškus ir konfliktiškus Rusijos ir Baltijos šalių santykius, būtina išanalizuoti šių valstybių politines tapatybes.

Kadangi Rusija išskiriama kaip priešiška valstybė, tai akademinėje literatūroje Lietuvos ir Rusijos santykiai analizuojami per saugumo prizmę. Øyvind Jæger įsitikinęs, kad Baltijos šalių

² Stasys Gudavičius, „NATO: Lietuva įstojo į „2% BVP gynybai“ klubą.“ <<https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2019/02/04/nato-lietuva-istojo-i-2-bvp-gynybai-kluba>> [Žiūrėta 2019 02 12].

³ Virginie Battu, „Rusija: ES pratęsė ekonominių sankcijų galiojimą šešiams mėnesiams.“ <<https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/12/21/russia-eu-prolongs-economic-sanctions-by-six-months/>> [Žiūrėta 2019 02 12].

⁴ Piret Ethin ir Eiki Berg, *Identity and Foreign Policy Baltic-Russian Relations and European Integration*. Estonia: Ashgate, 2009, 9.

⁵ Ten pat.

saugumo situacija negali būti atskirta nuo to, kaip pačios valstybės kalba apie saugumą.⁶ Autoriaus atlikta turinio analize, nagrinėjant svarbiausius Baltijos valstybių saugumo dokumentus, rodo, kad Rusija suvokiama kaip „kitas“, priešiškas, agresyvus, o Vakarų valstybės kaip „savas“, artimas.⁷ Užsienio autorių pagrindinė problema ta, kad yra nagrinėjamos visos valstybes kartu ir mažai atsižvelgiama į Baltijos šalių skirtumus, pavyzdžiui, vien Lietuva niekada neturėjo vienos nuoseklios užsienio politikos Rusijos atžvilgiu, todėl tikėtina, kad ryškių skirtumų galima rasti ir tarp Baltijos valstybių.

Nepaisant to, galima rasti nemažai Lietuvos tyrėjų atliktų studijų, kuriuose aptariami Rusijos ir Lietuvos santykiai. Tačiau šiame darbe jie skirstomi į grupes pagal reikšmingus įvykius tarptautinėje arenoje, kurie turėjo įtaką tarpusavio bendradarbiavimui.

Pirmoji santykių skirtis – 2004 metai. Gediminas Vitkus pabrėžia Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą ir NATO, kaip didžiausią Lietuvos žingsnį Vakarų Europos link. Autorius tyrinėdamas dokumentus pastebėjo, kad Rusija to nesitikėjo, nes Rusija vis dar laikė Baltijos šalis kaip laikinai prarastas.⁸ Lietuva įstodama į tarptautines organizacijas (ES ir NATO) parodė pasipriešinimą potencialiai Rusijos grėsmei. G. Vitkus teigia, kad Rusijos ir Lietuvos santykių negalima apibūdinti tik kaip dvišalių, o norint juos išanalizuoti reikia remtis ne tik realizmo teorija, galia ir interesais, bet ir platesniu kontekstu, kuris svarbus liberalizmo tarptautinių santykių teorijai, – užsienio politika, tarptautinė arena, režimai ir kitų valstybių elgsena. Pastebima, kad autorius analizuoja Rusijos ir Lietuvos santykių raidą per istorinę prizmę, o 2004 m. tampa tarsi kertiniais metais, kurie pakeitė Lietuvos santykius su kitomis valstybėmis, įskaitant Rusiją.

Antrasis pjūvis yra 2008 metai, kai rugpjūčio mėnesį įvyko Rusijos – Gruzijos konfliktas, kurio metu Gruzija neteko dviejų savo regionų. Dovilė Jakniūnaitė, tyrinėdama atliktus kitų autorių tyrimus, pastebėjo, kad Rusijos ir Lietuvos santykius galima įvardinti kaip „nestabiliai stabilūs.“⁹ Autorės nuomone, abipusis nepasitikėjimas neleidžia paliesti svarbių klausimų, todėl jei Lietuva norėtų bent iš dalies pakeisti šiuos santykius, ji gali tai padaryti tik su tarptautine pagalba. D. Jakniūnaitė, kaip ir anksčiau minėti autoriai, pastebi, kad Rusija Lietuvos naratyvuose visada įgauna „kito“ priešiškojo vaidmenį,¹⁰ kurį sustiprino Gruzijoje vykęs konfliktas. Lietuva įgijo tvirtą pagrindą prašyti NATO gynybos bendradarbiavimo.¹¹ Tačiau mokslinėje literatūroje mažai nagrinėjamas

⁶ Øyvind Jæger, „Securitizing Russia: Discursive Practices of the Baltic States.“ *Peace and Conflicts*, 7 (2), 2000, 18.

⁷ Ten pat, 19.

⁸ Gediminas Vitkus, *Diplomatinė aproija: Tarptautinė Lietuvos ir Rusijos santykių normalizacijos perspektyva*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2006, 47-48.

⁹ Dovilė Jakniūnaitė, „Santykiai su Rusija: Dešimt nestabilaus stabilumo metų.“ Kn. Dovilė Jakniūnaitė (sud.), *Ambicingas dešimtmetis: Lietuvos užsienio politika 2004-2014*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015, 100.

¹⁰ Ten pat, 126.

¹¹ Karolis Aleksa, „Lietuvos saugumo ir gynybos politika.“ Kn. Dovilė Jakniūnaitė (sud.), *Ambicingas dešimtmetis: Lietuvos užsienio politika 2004-2014*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015, 422.

Rusijos-Gruzijos konfliktas iš Lietuvos perspektyvos, o daugiau dėmesio skiriama Rusijos kariniams veiksams prieš Ukrainą.

Tai 2014 m. žymi trečią reikšmingą pjūvį. Karas prieš Ukrainą sukėlė nesaugumo jausmą Lietuvoje, Baltijos regione ir likusioje Europoje. Rusija suvokiama kaip didžiausia grėsmė, todėl jos santykiai su daugeliu Europos valstybių tapo komplikuoti. Tai tapo pagrindu pradėti Rusijos saugumizacijos procesą.¹² Kadangi Rusija buvo grėsmė, Lietuva turėjo permąstyti savo gynybos ir saugumo politiką.¹³ Šis įvykis tapo vienas reikšmingiausių Lietuvos ir Rusijos santykių raidoje.

Autoriai pastebi, kad Rusijos ir Lietuvos santykiai komplikuoti nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo, tačiau jie neskiria didesnio dėmesio visuomenės nuomonių apklausoms, kurios parodo politinių lyderių įtaką visuomenei ir Lietuvoje vyravusias nuotaikas. Verta panagrinėti šiuos du atvejus giliau ir atlikti išsamesnį palyginimą, žvelgiant iš Lietuvos visuomenės ir politikų perspektyvos.

Tyrimo klausimas. Kokios priežastys lėmė dviejų ganėtinai panašių karinių konfliktų metu Rusijos saugumizacijos Lietuvoje atvejų skirtingus rezultatus?

Tyrimo objektas. Rusijos saugumizacijos procesas Lietuvoje 2008 – 2009 m. ir 2014 – 2015 m.

Tyrimo tikslas. Paaiškinti, kodėl po 2014 m. įvykių Ukrainoje Rusijos saugumizacija Lietuvoje buvo sėkminga, o 2008 m. Gruzijos ir Rusijos konflikto metu to nepavyko padaryti.

Tyrimo uždaviniai:

1. Pristatyti, pasirinktą tyrimo teorinį pagrindą ir pagrindines jo prielaidas, remiantis Kopenhagos mokyklos atstovų ir H. Stritzel suformuota saugumizacijos teorija.
2. Išanalizuoti, kaip Lietuvos politiniai lyderiai viešose kalbose pristatė visuomenei Rusijos grėsmę Gruzijos-Rusijos ir Ukrainos-Rusijos konfliktų metu;
3. Išsiaiškinti, kaip keitėsi Lietuvos visuomenės supratimas priklausomai nuo politikų komunikacijos apie kylančią grėsmę iš Rytų ir kaip kito visuomenės nuomonė svarbiais gynybos bei saugumo klausimais;
4. Nustatyti skirtingus saugumizavimo lygių priežastis.

Tyrimo metodas. Siekiant atsakyti į pagrindinį tyrimo klausimą darbe pasitelkiamas diskurso analizės metodas. Diskurso analizės dėmesys krypta ne vien į tai, ką pasako tekstas, tačiau ir į tai, kaip tai pasakoma – kitaip tariant, diskurso analizei svarbi teksto forma¹⁴ (žodynas, struktūra ir pan.).

¹² James C. Pierce ir Anastassya Yuchshenko, „Defending Russia, securitizing the future: how the past shaped Russia’s political discourse regarding Crimea.” *Europolity*, 12 (1), 2018, 86. < http://europolity.eu/wp-content/uploads/2018/06/VOL-12-NO1_Pearce_Europolity_12_1_2018.pdf> [Žiūrėta 2018 12 14].

¹³ Justyna Gotkowska and Piotr Szumanski, „Russia and the security in the Baltic Sea region.“ *Baltic Sea region policy briefing series*, 1, 2017, 5. < http://www.centrumbalticum.org/files/2157/BSR_Policy_Briefing_1_2017.pdf> [Žiūrėta 2018 12 14].

¹⁴ Inga Vinogradnaitė, *Diskurso analizė kaip politikos tyrimo metodas. Metodinė priemonė politikos mokslų studentams*. Vilnius: VU TSPMI, 2006, 7.

Metodas kelia klausimus – kas būdinga socialiniam kontekstui ir kokias funkcijas atlieka kalbėjimas,¹⁵ todėl pasirinktas tyrimo būdas leidžia pažvelgti į patį tekstą, jo autorių ir kontekstą, tai, kas yra svarbu saugumizacijos procesui. Tyrimo metu analizuojamos Lietuvos politinių lyderių kalbos, o nustatyti saugumizavimo lygius skirtingais laikotarpiais padeda visuomenės nuomonių apklausa, todėl darbe remiamasi tyrimų bendrovės „Spinter“ atliktais išsamiais visuomenės nuomonių tyrimais, kurie atspindi besikeičiančias piliečių nuotaikas ir reakcijas į vykstančius procesus.

Darbo struktūra. Darbą sudaro trys pagrindinės dalys. Darbas svarbus tiek teorine, tiek praktine dalimi. Pirmiausia, pristatomas teorinis pagrindas – Kopenhagos mokyklos suformuota saugumizacijos teorija ir H. Stritzel naujai suformuoti teorijos aspektai. Taip pat pristatomi skirtingi saugumizacijos lygiai ir keturi kontroliniai klausimai, kurie padeda išsiaiškinti, ar saugumizacijos procesas sėkmingas, ar ne. Antra dalis skirta tyrimo metodologijai, o trečiojoje dalyje atliekamas pats tyrimas – nagrinėjamos politikų kalbos, išskiriami saugumizuojantys ir desaugumizuojantys veikėjai ir jų įtaką visuomenei. Galiausiai, pristatomi tyrimo rezultatai, išvados ir pastebėjimai ateities darbams.

1. Teorinis pagrindas

Prieš pradėdant analizuoti Rusijos saugumizacijos procesus Lietuvoje, svarbu suprasti, kokios tarptautinių santykių teorijos geriausiai paaiškina saugumo studijas. Todėl šiame darbe remiamasi saugumizacijos teorija ir pagrindinėmis jos prielaidomis.

Mokslinėje literatūroje lietuvių kalba susiduriama su keliais termino „*securitization*“ vertimais. Tarp įvairių tyrėjų populiariausias anksčiau darbe minėtas vertimas – saugumizacija, antroji sąvoka, kurią galima sutikti darbuose, yra sugrėsminimas, tačiau ji neatitinka tikslaus vertimo iš anglų kalbos. Sugrėsminimas žymi grėsmės būvimą ir neišskiria saugumo „*security*“, kaip tai daroma angliškame termine. Retais atvejais galima rasti sąvokas – sauguminimas ar saugumizavimas. Tačiau šiame darbe pasirinkta vartoti vieną terminą – tiksliausią žodžio „*securitization*“ vertimą – saugumizacija.

1.1. Saugumizacijos teorija

¹⁵ Ten pat, 13.

Po Antrojo pasaulinio karo vienas iš pagrindinių tarptautinių santykių disciplinos tikslų buvo – plėtoti saugumo studijas, kurios padėtų išspręsti sudėtingas pasaulio problemas.¹⁶ Tarp dominuojančių saugumo studijų teorijų yra konstruktyvistinė tarptautinių santykių prieiga. Priešingai nei kitų teorijų šalininkai, konstruktyvistams svarbūs tapatybės klausimai, normos bei socialiniai mechanizmai, kurie paaiškina įvairius procesus, vykstančius tarptautinių santykių arenoje.¹⁷ Kai kalbama apie saugumą, dėmesys skiriamas saugumo problemų panaikinimui. Tačiau ne visos kylančios grėsmės tampa saugumo darbotvarkės dalimi. Kodėl vienos problemos yra tarptautinių santykių ir saugumo sferos klausimais, o kitos panašios grėsmės lieka tik viešuoju diskursu? Atsakyti į klausimą bei lengviau suprasti Rusijos saugumizacijos atvejį Lietuvoje galima remiantis Kopenhagos mokyklos atstovų suformuota saugumizacijos teorija.

Saugumizacija yra naudinga priemonė, kuri padeda spręsti su saugumu susijusias rizikas, kurdama specialius saugumo analizės diskursus.¹⁸ Teorijos pradininkai – Barry Buzan, Ole Waever ir Jaap de Wilde, padėjo pagrindus saugumo analizės modeliui, aiškindami, kad saugumizacija suvokiama kaip kraštutinė politizacijos (ang. *politicization*)¹⁹ versija. Pasak jų, saugumas yra žingsnis, kuris peržengia nustatytas politikos taisykles ir iškelia problemą aukščiau politikos kaip ypatingą jos rūšį.²⁰ Ši teorija viešas valstybės problemas priskiria vienai iš trijų spektro dalių:²¹

- a) nepolitizuoti klausimai (ang. *nonpoliticized*) – tai problemos, kurių valstybė nesprensdžia, apie jas nekalba ir jos nėra įtraukiamos į viešųjų debatų erdvę;
- b) politizuoti klausimai (ang. *politicized*) – tai problemos, kurios tampa viešos politikos dalimi, reikalauja valdžios priimamų sprendimų ir išteklių jai spręsti;
- c) saugumizuoti klausimai (ang. *securitized*) – tai problemos, kurios pristatomos kaip egzistencinės grėsmės valstybei ir reikalauja ekstremalių priemonių jai spręsti.

Spektras suvokiamas kaip ašis, kurios kairėje pusėje yra nepolitizuoti klausimai, viduryje – politizuoti, o dešinėje – saugumizuoti. Problema priskiriama vienai iš šių spektro dalių ir gali pereiti iš vienos pusės į kitą. Pavyzdžiui, iki 6 deš. niekas nekalbėjo ir nesirūpino aplinkosaugos klausimais, tačiau į viešumą vis dažniau išlįsdavo žinutės apie žmogaus sukeltus neigiamus padarinius gamtai. Šiandien žmogaus įtaka aplinkai priskiriama prie svarbiausių problemų. Daug dėmesio skiriama

¹⁶ Barry Buzan, Ole Waever ir Jaap de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers, 1998, 43.

¹⁷ Emanuel Alder, „Constructivism in International Relations: Sources, Contributions, and Debates“ Kn. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (sud.), *Handbook of International Relations*. 2 leid. SAGE, 2013, 116-117.

¹⁸ Harald Muller, „Security Cooperation.“ Kn. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (sud.), *Handbook of International Relations*. 2 leid. SAGE, 2013, 623.

¹⁹ Buzan, 23.

²⁰ Ten pat.

²¹ Ten pat, 23-24.

tyrimams, diskusijoms ir sprendimų paieškai. Būtina atkreipti dėmesį, kad problema iš nepolitizuotos tapo saugumizuota, tačiau ne konkrečioje valstybėje, bet visame pasaulyje, kai įrodė žmogaus įtaka aplinkos pokyčiams. Teoretikai aiškina, kad saugumizacija apibūdinama ir kaip konkretus kalbėjimo aktas, kurio dėka problema iš politizuotos srities pereina į saugumizuotą.²² Svarbiausia, kad grėsmė būtų identifikuota ir komunikuojama. Problemos priskyrimas vienai iš grupių yra neapibrėžtas. Valstybė pasilieka laisvę spręsti, kurios grėsmės taps saugumizuotos politikos klausimais, o kurios liks politizuotos ar nepolitizuotos diskusijos dalimi.

Pasak autorių, saugumizacijos žingsnis yra tada, kai per kalbos aktą problema tampa grėsme saugumui, tačiau pati saugumizacija įvyksta tuomet, kai tikslinė auditorija priima įvardijamą grėsmę. Nors bet kokia problema gali tapti saugumo klausimu, tačiau reikia atsižvelgti į tai, kiek grėsmė yra reali. Saugumizacijos teorija remiasi tuo, kad tik egzistencinė grėsmė, t. y. grėsmė referentinio objekto išlikimui, gali pereiti į saugumizuotą sritį.²³ Tradiciškai politiniame sektoriuje egzistencinė grėsmė suvokiama kaip grėsmė valstybės suverenitetui,²⁴ o jos pristatymas visuomenei leidžia imtis neatidėliotinių priemonių grėsmės panaikinimui. Tokiais atvejais veiksmai yra pateisinami, net jei atrodo, kad priemonės peržengia įprastas politikos taisykles. Anot teoretikų, galioja vienas paaiškinimas – jei nebus imtasi neatidėliotinių priemonių problemai išspręsti, tai visa kita bus nebesvarbu, nes ateityje gali nebelikti pačios valstybės.²⁵ Šiame saugumizacijos proceso etape yra svarbūs trys pagrindiniai komponentai:²⁶

1. Referentinis objektas – objektas, kuriam kyla egzistencinė grėsmė ir jis turi teisėtą reikalavimą išsaugoti suverenitetą;
2. Saugumizuojantis veikėjas – veikėjas, kuris atlieka saugumizacijos veiksmą – kalbos akto pagalba problemą įvardija kaip grėsmę referentiniam objektui;
3. Funkcinis veikėjas – veikėjas, kuris gali paveikti saugumo sektoriaus dinamiką, priimant sprendimus saugumo sektoriuje.

Saugumizacijos procese dalyvauja visi trys veikėjai, tačiau didžiausius iššūkius kelia jų teisingas atskyrimas ir įvardijimas. Tradiciškai referentinis objektas yra valstybė,²⁷ kuriai svarbus suverenumo klausimas. Autoriai pabrėžia, kad saugumizuojantys veikėjai gali paversti bet ką referentiniu objektu, tačiau kuo didesnę grupę žmonių tai liečia, tuo lengviau problemą paversti egzistencine grėsme, nes saugumo klausimai sprendžiami kolektyviniu principu.²⁸ Šiame darbe referentinis objektas yra Lietuva.

²² Muller, 623.

²³ Buzan, 21.

²⁴ Ten pat, 22.

²⁵ Ten pat, 24.

²⁶ Ten pat, 35-36.

²⁷ Ten pat, 36.

²⁸ Muller, 623.

Saugumizuojantis veikėjas – autoritetingas asmuo ar jų grupė, turinti galimybę kalbos akto pagalba įtikinti auditoriją arba visuomenę pripažinti grėsmę. Dažniausiai saugumizuojančiais veikėjais tampa politikai ar biurokratai.²⁹ Šiuo atveju – prezidentai, pirmininkai ir ministrai. Saugumizuojantys veikėjai garsiai kalba apie valstybės saugumą ir gynybą. Todėl jų buvimas ir veiksmai nusako, kad procese dalyvauja dar vienas labai svarbus dalyvis – tikslinė auditorija, kuriai komunikuojama grėsmė referentinio objekto išlikimui. Pagrindinis tikslas – įtikinti auditoriją egzistencinės grėsmės egzistavimu.

Galiausiai, funkciniai veikėjai daro įtaką saugumo klausimų nagrinėjimui ir turi pakankamą autoritetą paveikti saugumizacijos procesą – paskatinti, sustabdyti. Autoriai pripažįsta, kad tik idealiu atveju egzistuoja visi trys veikėjai, ir visi jie pasidengia pilnai.³⁰ Realiose studijose yra gana komplikauta išskirti visus veikėjus, dažniausiai funkcinis veikėjas net nėra būtinas įvykti saugumizacijos procesui. Tačiau, Lietuvos atveju funkciniais veikėjais laikomi visuomenės veikėjai, politikai, pavyzdžiui, profesorius V. Landsbergis, Europos Parlamento nariai, Lietuvos ambasadorių prie NATO ir pan.

Pristatydami saugumizacijos teoriją autoriai pateikia dviprasmišką išvalgą – problema tampa saugumo klausimu ne dėl to, kad egzistuoja reali grėsmė valstybei, bet todėl, kad iškilusi problema yra pristatoma kaip tokia.³¹ Tai reiškia, kad saugumo problemos pristatymas yra subjektyvus dalykas, o politikai siekia įgyvendinti savarankiškus, už politikos esančius veiksmus, kuriems, galbūt, paprastai nepritartų opozicija. Anot teoretikų, saugumizacijos procese veikėjai mano, kad problema negali būti išsprendžiama normaliu būdu, todėl imasi ypatingų priemonių. Saugumizacijos procesas turi pasekmių, nes pakeičiamos politikos žaidimo taisyklės, kuriamos naujos institucijos, todėl klausimas – kas gali imtis saugumo problemų ir kokia kaina? Autoriai netiki, kad geriau tada, kai yra daugiau saugumo, ir kad saugumizacijos procesas yra geriausias sprendimas.³² Jų nuomone, saugumizacija valstybėje turėtų būti suvokiama kaip nesėkmė ir negalėjimas išspręsti problemos įprastu būdu.

Daugelis kitų teoretikų pastebi, kad Kopenhagos mokyklos atstovai neatsižvelgia į platesnį saugumizacijos kontekstą, kuris, jų nuomone, yra svarbus sėkmingai proceso baigčiai. Paties saugumo supratimas pasaulyje skiriasi, nes jis priklauso nuo kultūrinio konteksto.³³ Tai padeda paaiškinti ir Rusijos saugumizacijos atvejį Lietuvoje, kadangi valstybes sieja bendra istorinė patirtis. Todėl šiame darbe yra remiamasi Holger Stritzel suformuota ir išplėsta saugumizacijos teorija, kurio manymu,

²⁹ Buzan, 40.

³⁰ Ten pat, 42.

³¹ Ten pat, 24.

³² Ten pat, 29.

³³ Cai Wilkinson, „The limits of spoken words: from meta-narratives to experiences of security.“ Kn. Thierry Balzacq (sud.), *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 95.

saugumizacijos procesas turi būti siejamas su platesniu diskursyviu kontekstu, o ne vien su tiesiogine žodžių prasme.³⁴

1.2. H. Stritzel saugumizacijos teorija

H. Stritzel atspirties tašku tapo Kopenhagos mokyklos atstovų pristatyta saugumizacijos teorija.³⁵ Tačiau autoriaus nuomone, teorija turi trūkumų, todėl autorius pateikia naujus saugumizacijos aspektus.

Pasak H. Stritzel, teorijos kūrėjai daugiausia dėmesio skyrė semantinei kalbos akto pusei, nagrinėdami tik žodžių bei frazių prasmes, ir ignoravo socialinį, lingvistinį kalbos ryšį.³⁶ Sąvoka „saugumas“ reiškia, kad kažkas kelia grėsmę, todėl teisėtai galima peržengti įprastas politikos taisykles. Tai suteikia stiprią poziciją saugumizuojančiam veikėjui panaudoti specifinę retoriką, kuriai būdingas tokių žodžių pabrėžimas – išlikimas, veiksmų prioritetas, skubumas ar būtinumas.³⁷ Tačiau H. Stritzel pastebi, kad saugumizacijos procese yra daugiau svarbių komponentų – kalba ir kultūra, kurie tarpusavyje susiję.³⁸ Todėl komunikacija siejama su platesniu diskursyviu kontekstu, nuo kurio saugumizuojantis veikėjas ir kalbos aktas įgauna didesnę galią.³⁹ Autoriaus nuomone, saugumizacijos sėkmė priklauso nuo saugumizuojančio veikėjo gebėjimo konceptualizuoti kalbą, tai yra, atsižvelgti į platesnį kontekstą ir panaudoti jį tam tikroje vietovėje.⁴⁰

H. Stritzel, atsižvelgdamas į Kopenhagos mokyklos atstovų trūkumus, pasiūlo naują saugumizacijos analizės modelį, kuris sudarytas iš trijų pagrindinių sluoksnių.⁴¹

1. Tekstas – grėsmių artikuliacija;
2. Kontekstas – platesnė diskurso praktika;
3. Pozicinė galia (ang. *positional power*).

Pirmasis elementas – tekstas, siejasi su veiksmo atlikimo galia ir susitelkia ties saugumo artikuliacija. Tekstas suprantamas kaip kalbinių ir simbolinių veiksmų struktūra,⁴² o skirtingos struktūros kuria skirtingas grėsmių ir saugumo artikuliacijas. Antrasis elementas – kontekstas, susijęs su egzistuojančia kalbinio diskurso galia. Šis elementas nurodo teksto ir platesnių diskurso praktikų

³⁴ Ten pat, 96.

³⁵ Courteney J. O'Connor, „Book Review: Holger Stritzel, *Security in Translation: Securitization Theory and the Localization of Threat*.“ *Book reviews*. London: SAGE, 15 (1), 2016, 95.

³⁶ Holger Stritzel, „Towards a Theory of Securitization: Copenhagen and Beyond.“ *European Journal of International Relations*. London: SAGE, 13 (3), 2007, 358.

³⁷ Ten pat, 360.

³⁸ Holger Stritzel and Dirk Schmittchen, „Securitization, culture and power: rogue states in US and German discourse.“ Kn. Thierry Balzacq (sud.), *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 184.

³⁹ Stritzel, *Towards a Theory of Securitization*. 360.

⁴⁰ O'Connor, 95.

⁴¹ Stritzel, *Towards a Theory of Securitization*. 368.

⁴² Ten pat, 370.

sąveiką.⁴³ Autorius mini, kad norint suprasti tikrąją kalbos akto prasmę, būtina saugumizacijos procese atsižvelgti į platesnį diskursyvinį kontekstą, t.y. politinį kontekstą, auditoriją ir istoriją.⁴⁴ H. Stritzel sako, kad trečiasis elementas – pozicinė galia, suprantama kaip saugumizuojančių veikėjų gebėjimas daryti įtaką reikšmių konstravimui.⁴⁵ Du saugumizacijos modelio elementai – kontekstas ir pozicinė galia, egzistuoja jau prieš pirmąjį, bet konkretaus kalbinio diskurso pagalba sujungus visus elementus, jie įgauna naujas reikšmes ir galią.

Naujai suformuotas saugumizacijos analizės modelis siūlo derinti teksto analizę (teksto sąveika su saugumizacijos veiksmis) ir sociopolitinę analizę (kuri apima platesnio diskursyvinio konteksto, įskaitant pozicinę galią, auditoriją, politinę padėtį ir istorinę patirtį, tyrimą). Autorius išplėtoja pagrindines taisykles ir pateikia saugumizacijos kalbos akto tipologiją (žiūrėti 1 lentelėje). Modelį sudaro keturi elementai – pareiškimas, įspėjimas, reikalavimas ir patvirtinimas.⁴⁶ Įvardinti visus keturis elementus nepakanka, todėl komunikacijos etape veikėjai remiasi sociolingvistiniais ištekliais, kad lengviau pasiektų auditoriją ir jos lūkesčius. Pasinaudoja emocijomis, istorija ir simboliais, o jų sąveika sudaro specifinę ir su kultūra susietą kalbą.⁴⁷ Tai galima vadinti kalbos konceptualizavimu, kai kalbėjimas prisitaiko prie konkrečios komunikacinės aplinkos.

1 lentelė. Saugumizacijos kalbos akto tipologija

Bendrasis kalbos aktas	Saugumizuotas kalbos aktas	Konceptualizavimas (empirinis)
Pareiškimas	Kažkas potencialiai kelia egzistencinę grėsmę	Konceptualizuojamas grėsmės apibūdinimas
Įspėjimas	Jei nebus imtasi veiksmų, pavojus gali būti realizuotas	Konceptualizuojamos neveiksnumo pasekmės
Reikalavimas	Reikia imtis veiksmų grėsmės panaikinimui	Konceptualizuojamas veiksmų planas
Patvirtinimas	Įrodymai ir priešastys, pagrindžiantys pareiškimą apie grėsmę	Konceptualizuojamos priešastys ir įrodymai

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis H. Stritzel pateikta saugumizacijos kalbos akto tipologija.

⁴³ Ten pat, 371.

⁴⁴ Mark B. Salter, „When securitization fails: the hard case of counter-terrorism programs.“ Kn. Thierry Balzacq (sud.), *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 118.

⁴⁵ Stritzel, *Towards a Theory of Securitization*. 373.

⁴⁶ Holger Stritzel, *Security in translation: securitization theory and the localization of threat*. United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2014, 48.

⁴⁷ Ten pat.

Anot H.Stritzel, saugumizuojantys veikėjai remiasi platesniu diskursyvinio kontekstu, kurdami tai vietai būdingą specifinę kalbą. Tai leidžia geriau suprasti Rusijos saugumizaciją Lietuvoje, tačiau norint išsiaiškinti, kodėl dviejų konfliktų metu saugumizacijos proceso baigtis buvo skirtinga, reikia ne tik suprasti patį procesą, tačiau apsibrėžti sėkmingos ir nesėkmingos saugumizacijos sąvokas.

1.3. Skirtingi saugumizacijos lygiai

Anot Thierry Balzacq, kalbėjimas apie kylančias grėsmes ir saugumą, įrodo, kad vyksta saugumizacijos procesas, tačiau kaskart saugumizacijos procesas turi skirtingą baigtį.

Sėkminga saugumizacija yra tiesiogiai susijusi su auditorija, todėl yra atsižvelgiama į jos nuomonę svarbiais saugumo klausimais. Tai parodo saugumizuojančių ir desaugumizuojančių veikėjų įtaką. Antra, sėkmingą saugumizaciją sudaro dar trys komponentai: egzistencinė grėsmė, neatidėliotini veiksmai ir poveikis santykiams su kitais subjektais.⁴⁸ Atsiradus egzistencinei grėsmei yra pradama kalbėti apie saugumą, tuomet imamas priemonių tai problemai panaikinti. Didžiausią iššūkį kelia klausimas, ar saugumizuojantys veikėjai ir jų veiksmai padarė tiesioginį poveikį santykiams su kitais subjektais.

Remiantis šiais aspektais ir siekiant įvertinti skirtingus saugumizacijos lygius, proceso sėkmę ar nesėkmę, užduodami keturi pagrindiniai klausimai (žiūrėti 2 lentelėje):

2 lentelė. Saugumizacijos lygį padedantys įvertinti klausimai

1.	Kam skirtas veikėjų kalbos aktas ir ar lyderių pasisakymai yra prieinami pagrindinei auditorijai?
2.	Ar auditorija priima/atmeta jiems komunikuojamą egzistencinę grėsmę?
3.	Ar auditorija priima sprendimus grėsmės panaikinimui ir ar saugumizuojantiems veikėjams yra suteikiama teisė imtis neatidėliotinių priemonių?
4.	Koks yra santykių su kitais subjektais poveikis šiame saugumizacijos procese?

Šaltinis: sudaryta autorės, iš dalies remiantis Mark B. Salter pateiktais klausimais.⁴⁹

Būtina kalbėti apie atvirkštinį saugumizacijos procesą – desaugumizaciją, nes dėka jo problema pašalinama iš saugumizuotos srities ir pereinama į nepolitizuotą.⁵⁰ Procesas panašus į saugumizaciją savo veikėjais, tačiau desaugumizacijos pagalba grįžtama prie įprastų politikos žaidimo taisyklių.

⁴⁸ Buzan, 26.

⁴⁹ Salter, 118.

⁵⁰ Muller, 623.

Taigi, kiekvienas saugumizacijos procesas turi skirtingas pasekmes ir baigtis. Saugumizacijos procese dalyvauja daug veikėjų, todėl tyrimo metu svarbu atskirti saugumizuojančius nuo desaugumizuojančių veikėjų, kurių egzistavimas byloja apie valdžios pasidalijimą.

2. Tyrimo metodologija

Tyrimą sudaro trys dalys. Pirmojoje analizuojami politinių lyderių pasisakymai. Antrojoje dalyje stebimos visuomenės reakcijos, t.y.: analizuojamos jau atliktos apklausos. Atrenkamos tos, kurios patenka į tyrimo ribas, toliau renkama pagal pavadinimą ir išskiriami tie, kuriuose atsispindi raktiniai žodžiai – grėsmė, saugumas, priešas, Rusija ir pan. Trečioji tyrimo dalis skirta Rusijos saugumizacijos palyginimui.

Chronologinės tyrimo ribos. Gruzijos ir Rusijos atvejis: nuo 2008 m. rugpjūčio iki 2009 m. rugpjūčio mėn.; Ukrainos ir Rusijos atvejis: nuo 2014 m. kovo iki 2015 m. kovo mėn. Pasirinktas vienerių metų laikotarpis nuo pirmųjų karinių veiksmų abiem atvejais tam, kad būtų galima įvertinti politikų pozicijos Rusijos atžvilgiu tęstinumą viso konflikto ir po jo laikotarpiu.

Saugumizuojantys veikėjai. Kadangi tik idealiu atveju egzistuoja visi trys saugumizacijos proceso dalyviai, tai dėl ribotos tyrimo apimties atsisakoma analizuoti funkcinį veikėjų pasisakymus, kurie nėra būtini vykti saugumizacijos procesui. Dėmesys krypta į saugumizuojančių veikėjų pasisakymus. Pradžioje politikai atrenkami pagal užimamus postus – Prezidentai, Seimo pirmininkai, Ministrai Pirmininkai, Užsienio reikalų ir Krašto apsaugos ministrai. Jie užima svarbias padėtis valstybės valdžioje ir turi galią formuoti politiką. Atrenkant veikėjus nėra atsižvelgiama į patį kalbos tekstą ar pritarimą vienai ar kitai pusei.

Gruzijos – Rusijos konflikto veikėjai: V. Adamkus; Č. Juršėnas; G. Kirkilas; P. Vaitiekūnas; J. Olekas; D. Grybauskaitė; A. Valinskas; A. Kubilius; V. Ušackas; R. Juknevičienė.

Ukrainos– Rusijos konflikto veikėjai: D. Grybauskaitė; L. Graužinienė; A. Butkevičius; L. Linkevičius; J. Olekas.

Tyrimo metodas. Tyrimo metu pasirinkta analizuoti politinių lyderių pasisakymų tekstus, nes laiko tėkmėje daugiausia pasisakymų išlikę rašytine forma. Analizuojant parašytus tekstus yra remiamasi diskurso analizės metodu. Šis metodas padengia H. Stritzel suformuotus saugumizacijos teorijos aspektus. Kaip saugumizacijos analizės modelis, taip ir diskurso analizė siūlo derinti teksto analizę su platesnio socialinio konteksto analize.

Dėmesys krypta į teksto formą ir yra nagrinėjama – žodynas, gramatika ir/arba struktūra.⁵¹ Tyrimo metu yra remiamasi H. Stritzel suformuota saugumizacijos kalbos akto tipologija ir keturiais

⁵¹ Vinogradnaitė, 8.

jos elementais, kuriuos galima priskirti teksto analizei. Pirmiausia, analizuojamas tyrimo žodynas – žodžiai, iš kurių sukonstruotas tekstas ir prasminiai ryšiai tarp jų.⁵² Čia priskiriamas kalbos akto tipologijos pirmąjį ir paskutinį elementus – pareiškimas ir patvirtinimas, kuriems atpažinti naudojami keli kriterijai – ar tekstas oficialus, ar ne; žodžių junginiai (atsižvelgiama į tokių žodžių vartojimą kartu – grėsmė, Rusija, priešas, laisvė, gynyba ir pan.). Antra, analizuojama teksto gramatika, kuri apima žodžių jungimo į sakinius taisykles.⁵³ Priskiriami du likę kalbos akto tipologijos elementai – įspėjimas ir reikalavimas, kuriems atpažinti yra atsižvelgiama į tokius veiksmus, kaip modaliniai veiksmazodžiai („privalėti“, „reikėti“), autoriaus abejonės lygį („galbūt“, „turbūt“, „tikrai“, „akivaizdu“). Pagal diskurso analizę, trečias elementas yra teksto struktūra, tačiau tyrimo metu ji nėra nagrinėjama dėl ribotos tyrimo apimties, ganėtinai mažos įtakos rezultatams ir galimų neatitikimų, nes nagrinėjami tekstai yra perteikti žiniasklaidos.

Diskurso analizė kelia klausimus – kas būdinga socialiniam kontekstui, kuriame tekstai yra gaminami, ir kokias funkcijas atlieka kalbėjimas.⁵⁴ Pagal I. Vinogradnaitę, kontekstu vadinamos visos aplinkybės, kurios gali lemti teksto formą ir jo supratimą. Taip pat įskaitant ir H. Stritzel kriterijus – kontekstas ir pozicinė galia. Tyrimo pabaigoje yra užduodami anksčiau minėti keturi klausimai (žiūrėti į 2 lentelę) padedantys įvertinti saugumizacijos lygį. Jų dėka palyginami du Rusijos saugumizacijos atvejai, o gauti atsakymai nustatyto skirtingus saugumizacijos lygius ir sėkmės/nesėkmės atvejų pagrindines priežastis.

3. Tyrimas

3.1. Saugumizuojantys ir desaugumizuojantys veikėjai

Pirmiausia tyrimo metu atrenkami veikėjai, tuomet jų svarbiausios kalbos, kurios patenka į chronologines ribas. Visos analizuojamos kalbos yra oficialios, nes jos pasakytos per šventes, minėjimus ar susirinkimus. Atsižvelgiama, kad būtų įtraukti tas pačias pozicijas valstybės institucijose užimantys veikėjai, kurių svarbą Lietuvos politiniams sprendimams ir visuomenei galima vertinti panašiai. Toliau nustatoma, ar veikėjai atitinka visus saugumizavimo tipologijos aspektus ir yra priskiriami prie saugumizuojančių/desaugumizuojančių veikėjų.

3.1.1. Rusijos – Gruzijos konfliktas: politinių lyderių kalbų analizė

⁵² Ten pat.

⁵³ Ten pat, 9.

⁵⁴ Ten pat, 13.

Kadangi 2008 m. vyko Lietuvos Respublikos Seimo ir 2009 m. – Prezidento rinkimai, todėl į tyrimą įtraukiami politikai prieš ir po valdžios pasikeitimo.

Prezidento V. Adamkaus kalbų analizė:

Iš visų Prezidento oficialiame puslapyje esančių kalbų išrinktos tos, kuriose minimi tyrimo raktiniai žodžiai ar jų junginiai, kurie nusako tarp Rusijos ir Gruzijos vykusį konfliktą:

- *Lietuvos ir Latvijos Prezidentų kreipimasis į Forumo trečiojo suvažiavimo dalyvius;*⁵⁵
- *V. Adamkaus kalba 90-ųjų Nepriklausomybės metinių minėjime Rygoje;*⁵⁶
- *V. Adamkaus kalba JT Generalinės Asamblėjos 63-ojoje sesijoje;*⁵⁷
- *V. Adamkaus kalba Kalėdiniame susitikime su diplomatais;*⁵⁸
- *V. Adamkaus kalba Vilniaus aikštės atidarymo Tbilisyje proga;*⁵⁹
- *V. Adamkaus tostas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti skirtame priėmime Tbilisyje.*⁶⁰

Nors kalbos skirtos aptarti svarbiausias pasaulio problemas ar pasveikinti kitus šventinę dieną, Prezidentas nepraleidžia progos paminėti iškilusių sunkumų. Taip užsimena apie įvykius Gruzijoje ir atkreipia dėmesį, kad Rusija pademonstravo agresiją prieš mažą šalį. Prezidentas pasinaudoja proga ir kreipiasi į didžiausias pasaulio valstybes, aukšto rango diplomatus, paprašydamas pagalbos mažoms tautoms, kurios nėra pajėgios apsiginti pačios. Prezidentas pasitelkia platesnį kontekstą, kuris stiprina grėsmės egzistavimą, primena „Sovietų Sąjungos okupaciją“, „pasaulio padalijimą“ (Ribentropo ir Molotovo paktas). Tačiau pamini ir kitas kylančias grėsmes – ekonominę krizę. Analizuotos V. Adamkaus kalbos atitinka visus saugumizacijos aspektus, minima Rusija kaip grėsmė, todėl Prezidentas priskiriamas prie saugumizuojančių veikėjų.

Seimo pirmininko Č. Juršėno kalbų analizė:

Č. Juršėnas Seimo pirmininko pareigas ėjo labai trumpai, todėl jo pasisakymų tiriamuoju laikotarpiu yra labai mažai. Kaip Seimo pirmininkas nė vienoje savo kalboje pasakyoje Seime

⁵⁵ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos Prezidentų bendras kreipimasis į Latvijos ir Lietuvos Forumo trečiąjį suvažiavimą.“ Rėzeknė, 2008. <<http://archyvas.lrp.lt/lt/news.full/9618>> [Žiūrėta 2019 04 12].

⁵⁶ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus kalba, pasakyta Latvijos Respublikos 90-ųjų Nepriklausomybės metinių minėjime Rygoje.“ Ryga, 2008. <<http://archyvas.lrp.lt/lt/news.full/9851>> [Žiūrėta 2019 04 12].

⁵⁷ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus kalba Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 63-ojoje sesijoje.“ Niujorkas, 2008. <<http://archyvas.lrp.lt/lt/news.full/9627>> [Žiūrėta 2019 04 10].

⁵⁸ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus kalba, pasakyta Kalėdiniame susitikime su diplomatinio korpuso atstovais.“ Vilnius, 2008. <<http://archyvas.lrp.lt/lt/news.full/9976>> [Žiūrėta 2019 04 10].

⁵⁹ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus kalba, pasakyta Vilniaus aikštės atidarymo Tbilisyje proga.“ Tbilisis, 2009.

<http://www.adamkus.lt/lt/prezidento_veikla/kalbos/lietuvas_respublikos_prezidento_valdo_adamkaus_kalbapasakya_vilniaus_aikstes_atidarymo_tbilisyje_proga.html> [Žiūrėta 2019 04 12].

⁶⁰ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus tostas Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti skirtame priėmime Tbilisyje.“ Tbilisis, 2009.

<http://www.adamkus.lt/lt/prezidento_veikla/kalbos/lietuvas_respublikos_prezidento_valdo_adamkaus_tostas_lietuvas_vardo_tukstantmečiui_pamineti_skirtame_priemime_tbilisyje.html> [Žiūrėta 2019 04 12].

nepaminėjo Gruzijos ir Rusijos konflikto. Todėl pasirinkta nagrinėti du Č. Juršeno pasisakymai užfiksuoti žiniasklaidoje:

- Č. Juršeno ir Baltijos valstybių parlamento pirmininkų raginimas;⁶¹
- Č. Juršeno Rusijos veiksnių vertinimas.⁶²

Č. Juršeno kalbų analizė rodo, kad jis nemato Rusijos kaip grėsmės Lietuvai: „okupacijos nebus. Pareiškiu kategoriškai.“ Tvirtai įsitikinę, kad Rusija nekelia grėsmės, o Rusijos veiksmus vertina per partnerės prizmę: „veiksmai kelia rimtas abejones dėl Rusijos, kaip partnerės, patikimumo ir nuoseklumo.“ Analizuojant Č. Juršeno kalbas pastebėta, kad jis nepateisina nė vienos konflikto pusės, tik pabrėžia: „Maskvos atsakymas buvo absoliučiai neadekvatus.“ Č. Juršenas įvardija reikalavimą imtis priemonių, kurias privalo vykdyti tarptautinės organizacijos, o ne Lietuva. Visi saugumizacijos aspektai Č. Juršeno kalbose yra labai silpni, o vien tai, kad Seimo pirmininkas nemato Rusijos kaip grėsmės Lietuvai, neleidžia jo priskirti prie saugumizuojančių veikėjų.

Ministro Pirmininko G. Kirkilo kalbų analizė:

Ministras Pirmininkas ne tik kalbomis, bet ir veiksmais išreiškė paramą ir palaikymą Gruzijai visos Lietuvos vardu. Eidamas pareigas lankėsi Tbilisyje ir susitiko su Gruzijos Prezidentu Michailu Saakašviliu.⁶³ Tyrimo metu pasirinkti du G. Kirkilo pasisakymai:

- G. Kirkilo kreipimasis į Europos socialistų partijos vadovus,⁶⁴
- G. Kirkilo paskaita „Iššūkiai transatlantinės bendruomenės saugumui XXI amžiuje.“⁶⁵

Ministro Pirmininko pozicija sutampa su V. Adamkaus išsakyta nuomone. G. Kirkilas nevengia tiesiogiai įvardinti Rusijos agresijos. Kaip ir Prezidentas, Pirmininkas kreipiasi į tarptautinę bendruomenę (ES ir NATO) prašydamas pagalbos ir paramos mažoms tautoms. Prisimenami istoriniai įvykiai ir santykių su Rusija padėtis – „mes nesame antirusiški, <...> tačiau energetikos išteklių tiekimo instrumento naudojimas užsienio politikos tikslais <...> negali likti nepastebėti ir tinkamai neįvertinti.“ G. Kirkilo pasisakymai apie Rusijos karinius veiksmus Gruzijoje atitinka visus

⁶¹ Delfi.lt naujienos, „Baltijos valstybių parlamentų pirmininkai ragina ryžtingai pasmerkti Rusijos veiksmus.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/world/baltijos-valstybiu-parlamentu-pirmininkai-ragina-ryztingai-pasmerkti-rusijos-veiksnius.d?id=18034177>> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁶² Delfi.lt naujienos, „Č. Juršenas: Rusija Lietuvos neokupuos.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/cjursenas-rusija-lietuvos-neokupuos.d?id=18292077>> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁶³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės naujienos, „Premjeras deklaruoja Lietuvos paramą Gruzijai.“ Vilnius, 2008. <<https://lrv.lt/lt/naujienos/premjeras-deklaruoja-lietuvos-parama-gruzijai>> [Žiūrėta 2019 04 12].

⁶⁴ Lrytas.lt naujienos, „Lietuvos socialdemokratai ragina Europos socialistus stabdyti Rusijos agresiją prieš Gruziją.“ Vilnius, 2008. <<https://lietuovsdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/08/11/news/lietuvos-socialdemokratai-ragina-europos-socialistus-stabdyti-rusijos-agresija-pries-gruzija-5885653/>> [Žiūrėta 2019 04 12].

⁶⁵ Lrv.lt naujienos, „Ministro Pirmininko Gedimino Kirkilo paskaita NATO gynybos koledže Romoje: Iššūkiai transatlantinės bendruomenės saugumui XXI amžiuje.“ Roma, 2008. <<https://lrv.lt/lt/naujienos/ministro-pirmininko-gedimino-kirkilo-paskaita-nato-gynybos-koledze-romoje-issukiai-transatlantines-bendruomenes-saugumui-xxi-amziuje>> [Žiūrėta 2019 04 12].

konceptualizuotos saugumo kalbos aspektus, todėl jį galima laikyti saugumizuojančiu veikėju Lietuvoje.

Užsienio reikalų ministro P. Vaitiekūno kalbų analizė:

Užsienio reikalų ministras P. Vaitiekūnas iš karto po karinių veiksmų Gruzijos regione turėjo oficialų vizitą Tbilisyje, kur susitiko su aukščiausio rango diplomatais. Šio tyrimo metu pasirinkta analizuoti P. Vaitiekūno duotus interviu žinių portalams vizito metu bei oficialią kalbą pasakytą Varšuvoje praėjus daugiau nei dviem mėnesiams:

- *P. Vaitiekūno interviu su Diena.lt portalo žurnalistais;*⁶⁶
- *P. Vaitiekūno interviu su Alfa.lt portalo žurnalistais;*⁶⁷
- *Petro Vaitiekūno sveikinimas konferencijos „Sąjūdis-Solidarumas: strateginės partnerystės pradžia“ dalyviams.*⁶⁸

P. Vaitiekūnas aiškiai išdėstė nepasitenkinimą Rusijos kariniais veiksmais – „Rusijos karo veiksmai yra aiškus aktas su akivaizdžiais agresijos elementais.“ Ministras išreiškė palaikymą Gruzijai ir dėjo pastangas perduoti žinias tarptautinėms organizacijoms. Po Europos Sąjungos Ministrų Tarybos susitikimo 2008 m. rugpjūčio mėnesį P. Vaitiekūnas žurnalistams atskleidė susirūpinimą dėl visų Baltijos valstybių – „nerimą kelia Rusijos grasinimai Baltijos šalims už paramą Gruzijai.“ Tai akivaizdūs saugumizacijos akto įrodymai, kai pradedama kalbėti apie egzistencinę grėsmę Lietuvai. Todėl P. Vaitiekūnas yra vienas iš Rusiją saugumizuojančių veikėjų.

Krašto apsaugos ministro J. Oleko kalbų analizė:

Krašto apsaugos ministras J. Olekas buvo atsargus karštuoju Gruzijos ir Rusijos konflikto metu. Jo pasisakymų šiuo klausimų galima rasti nedaug, todėl šio tyrimo metu analizuojami du jo interviu:

- *J. Oleko pasisakymas dėl šaukimo į privalomąją karo tarnybą sustabdymo;*⁶⁹

⁶⁶ Stasys Gudavičius, „Tarpininkas išvydo karą.“ Vilnius, 2008. <<http://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/tarpininkas-isvydo-kara-501912>> [Žiūrėta 2019 04 14].

⁶⁷ Alfa.lt naujienos, „Vaitiekūnas: ES šalys turi siųsti savo karius į Gruziją.“ Vilnius, 2008. <<https://www.alfa.lt/straipsnis/194089/vaitiekunas-es-salys-turi-siusti-savo-karius-i-gruzija>> [Žiūrėta 2019 04 14]; Alfa.lt naujienos, „Vaitiekūnas siūlo ES įvesti savo taikdarius į Osetiją.“ Vilnius, 2008. <<https://www.alfa.lt/straipsnis/193524/vaitiekunas-siulo-es-ivesti-savo-taikdarius-i-osetija-atnaujinta-18-00>> [Žiūrėta 2019 04 14].

⁶⁸ Urm.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministro Petro Vaitiekūno sveikinimas konferencijos „Sąjūdis-Solidarumas: strateginės partnerystės pradžia“ dalyviams.“ Varšuva, 2008. <<http://urm.lt/default/lt/naujienos/lietuvos-respublikos-uzsienio-reikalu-ministro-petro-vaitiekuno-sveikinimas-konferencijos-sajudis-solidarumas-strategines-partnerystes-pradzia-dalyviams-2008-m-rugsejo-5-d-varsuva>> [Žiūrėta 2019 04 14].

⁶⁹ Lrytas.lt naujienos, „Stabdomas šaukimas į privalomą pradinę karo tarnybą.“ Vilnius, 2008. <<https://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/09/15/news/stabdomas-saukimas-i-privaloma-pradine-karo-tarnyba-papildyta--5879870/>> [Žiūrėta 2019 04 17].

- *J. Oleko interviu su Anglija.lt žurnalistais.*⁷⁰

J. Oleko pasisakymai susiję su privalomos karinės tarnybos grąžinimu Lietuvoje. Ministras paliečia ypač jautrią temą Kaukazo regione. Pastebėta, kad ministras neįvardija Rusijos kaip grėsmės Lietuvai – „tikslas – taikiai sugyventi su kaimyninėmis Rusija ir Baltarusija“; „šiuo metu mūsų šalis pakankamai saugi“; „esame pajėgūs apginti savo kraštą.“ J. Olekas teigia, kad Lietuva gali apsiginti padedama NATO aljanso. Nors ministro pasisakymai iš dalies atitinka kelis saugumizacijos kriterijus, tačiau egzistencinės grėsmės nebuvimas neleidžia krašto apsaugos ministro priskirti prie saugumizuojančių veikėjų.

Prezidentės D. Grybauskaitės kalbų analizė:

D. Grybauskaitė, kaip Lietuvos Respublikos Prezidentė, į šio tyrimo ribas patenka, tačiau tiriamuoju laikotarpiu valdžioje buvo labai trumpai. Dėl to oficialių D. Grybauskaitės pasisakymų yra mažai, tačiau Prezidentės poziciją Rusijos atžvilgiu nusako jos veiksmai (pokalbis su telefonu su Rusijos Prezidentu⁷¹) ir išsireiškimai: „išmintį sutelkę autoritetui Vakarų Europoje įgyti, jausimės daug tvirtesni ir Rytuose,“ kurie iš karto rodo užsienio politikos kryptį į Rytus. Tyrimo metu analizuojama svarbiausia D. Grybauskaitės kalba inauguracijos metu:

- *D. Grybauskaitės inauguracijos kalba, pasakyta iškilmingame Seimo posėdyje;*⁷²

D. Grybauskaitės kalboje vartojami reikšmingi žodžiai – kaimynystė, Rytai, laisvė. Tačiau, šių žodžių vartojimas yra kitoks, nei kitų Rusiją saugumizuojančių veikėjų – „Lietuvos laisvė tapo pavyzdžiu“; „jausimės daug tvirtesni ir Rytuose.“ Prezidentė užsimena apie Gruzijoje įvykusį konfliktą, mini, kad Lietuvai teko nelengvą kelią praeiti, o pagrindinis iššūkis yra krizė. Ji teigia, kad Rusija nėra grėsmė Lietuvai, nėra aiškaus veiksmų plano, įspėjimų ar patvirtinimų, todėl Prezidentė nėra Rusiją saugumizuojanti veikėja.

Seimo pirmininko A. Valinsko kalbu analizė:

⁷⁰ Vytautas Kraujalis, „J. Olekas: šauktiniai gali nebebijoti grįžti į Lietuvą.“ Vilnius, 2008.

<<https://www.delfi.lt/news/daily/emigrants/jolekas-sauktiniai-gali-nebebijoti-grizti-i-lietuva.d?id=18652090>> [Žiūrėta 2019 04 17].

⁷¹ Lrp.lt naujienos, „Geros kaimynystės santykių svarbą šalies vadovė telefonu aptarė su Rusijos Prezidentu.“ Vilnius, 2009. <<https://www.lrp.lt/lt/geros-kaimynystes-santykiu-svarba-salies-vadove-telefonu-aptare-su-rusijos-prezidentu/6717>> [Žiūrėta 2019 04 18].

⁷² Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inauguracijos kalba, pasakyta iškilmingame Seimo posėdyje.“ Vilnius, 2009. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentes-veikla/kalbos/lietuvas-respublikos-prezidentes-dalios-grybauskaites-inauguracijos-kalba-pasakyta-iskilmingame-seimo-posedyje/6589>> [Žiūrėta 2019 04 18].

A. Valinskas eidamas Seimo pirmininko pareigas lankėsi Gruzijoje, kur susitiko su Prezidentu ir verslininkų delegacija, buvo aptartos ekonominės-prekybinės perspektyvos.⁷³ Tyrimo metu pasirinkta nagrinėti du oficialūs A. Valinsko pranešimai:

- *A. Valinsko interviu vizito Gruzijoje metu;*⁷⁴
- *A. Valinsko padėka Prezidentui V. Adamkui.*⁷⁵

Seimo pirmininkas vizito metu išreiškė palaikymą Gruzijai: „Lietuva rėmė ir remis Gruzijos euroatlantinius siekius.“ Nors A. Valinskas pabrėžia apie išsaldytus konfliktus” posovietinėje erdvėje, tačiau nė vienoje kalboje nemini Rusijos grėsmės. Vienintelį reikalavimą Seimo pirmininkas pateikia, kad Lietuva padėtų Gruzijai spręsti jos problemas, o daugiausia kalba apie prekybos ir ekonomikos bendradarbiavimą, todėl A. Valinskas nėra priskiriamas prie saugumizuojančių veikėjų.

Ministro Pirmininko A. Kubiliaus kalbų analizė:

Ministras Pirmininkas išdėstė savo poziciją santykių su Rusija atžvilgiu ir rėžė kritiką Rusijos veiksams. Tyrimo metu nagrinėjami vieni iš pirmųjų A. Kubiliaus pasisakymų po Gruzijos konflikto:

- *A. Kubiliaus interviu apie Rusijos investicijas Lietuvoje;*⁷⁶
- *A. Kubiliaus kreipimasis į Europos liaudies partijos grupę;*⁷⁷
- *A. Kubiliaus interviu apie siūlomą grąžinti profesionalią karo tarnybą Lietuvoje.*⁷⁸

Ministrą Pirmininką galima priskirti vienam iš labiausiai Rusiją saugumizuojančių veikėjų. Pirmiausia, dėmesys kryptą į tokių žodžių vartojimą – grėsmė, saugumas, Rusija, susirūpinimas, agresija ir pan. Žodžiai vartojami kartu rodo, kad Rusija yra grėsmė Lietuvos saugumui. Ministras nepamiršta paminėti ir ekonominę grėsmės faktorių – „Rusijos kapitalo investicijas Lietuvoje turime laikyti tiesiogine grėsme.“ Premjeras įvardija grėsmės tęstinumą: „kita eilėje bus Ukraina, po to ir

⁷³ Lrs.lt naujienos, „Seimo Pirmininkas A. Valinskas: Lietuva remia ir remis Gruzijos euroatlantinius siekius.“ Tbilisis, 2009. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=6127&p_k=1&p_t=83552> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁷⁴ Lrp.lt naujienos, „Seimo Pirmininkas su Gruzijos Prezidentu aptarė aktyvėjantį dvišalį ekonominį bendradarbiavimą.“ Vilnius, 2009. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=6885&p_k=1&p_t=87923> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁷⁵ Lrp.lt naujienos, „Seimo Pirmininko Arūno Valinsko padėka Prezidentui Valdui Adamkui iškilmingame Seimo posėdyje, skirtame Prezidentės Dalios Grybauskaitės priesaikos priėmimui.“ Vilnius, 2009. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=6126&p_k=1&p_t=88144> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁷⁶ Diena.lt naujienos, „A. Kubilius: Rusijos investicijos grasina Lietuvai.“ Vilnius, 2008. <<http://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/akubilius-rusijos-investicijos-grasina-lietuvai-247784>> [Žiūrėta 2019 04 23]; Tv3.lt naujienos, „A. Kubilius: turime peržiūrėti Lietuvos doktrinas Rusijos atžvilgiu.“ Vilnius, 2008. <<https://www.tv3.lt/naujiena/naujienos/212391/andrius-kubilius-turime-perziureti-lietuvos-doktrinas-rusijos-atzvilgiu>> [Žiūrėta 2019 04 23].

⁷⁷ Lrytas.lt naujienos, „Konservatoriai ragina į EPP susivienijusias Europos partijas imtis Rusijos agresijos sulaikymo.“ Vilnius, 2008. <<https://lietuvosdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/08/11/news/konservatoriai-ragina-i-epp-susivienijusias-europos-partijas-imitis-rusijos-agresijos-sulaikymo-5885654/>> [Žiūrėta 2019 04 23].

⁷⁸ Eglė Samoškaitė, „A.Kubilius: Gruzijos įvykiai nuo Rusijos nuplėšė kaukę.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/akubilius-gruzijos-ivykiai-nuo-rusijos-nuplese-kauke.d?id=18153977>> [Žiūrėta 2019 04 23].

Baltijos valstybės“, „ar...Kremliai pavyks užimti Lietuvą?“ A. Kubilius kritikuoja ir Lietuvos politikų išreiškiamą palaikymą Rusijai, o jo pasisakymuose negalima aptikti abejonės: „turime...nedelsiant peržiūrėti“; „privalomas turėti aiškią savo tolesnio elgesio su Rusija koncepciją.“ Todėl A. Kubiliaus išreiškiamą neigiamą poziciją Rusijos atžvilgiu leidžia priskirti jį prie saugumizuojančių veikėjų.

Užsienio reikalų ministro V. Ušacko kalbų analizė:

Išskiriami trys reikšmingiausi Užsienio reikalų ministro pasisakymai tiriamuoju laikotarpiu su žiniasklaidos atstovais ir kitais aukšto rango diplomatais:

- *V. Ušacko interviu po vizito Gruzijoje;*⁷⁹
- *V. Ušacko interviu po ESBO ministrų susitikimo Graikijoje;*⁸⁰
- *V. Ušacko susitikimas su Rusijos prezidento administracijos vadovu.*⁸¹

Užsienio reikalų ministras kalba atsargiai, nepateikia kritikos ir neįvardija Rusijos agresijos kaip neteisingu, grėsmę keliančiu elgesiu. Daugiausia vartojami žodžiai – dialogas, bendradarbiavimas, parama, išlaikyti. Ministras užsimena, kad tiek Gruzija, tiek Lietuva, nepaisant susiklosčiusios situacijos, privalo plėtoti abipusius „santykius su Rusija“, „mes esame atviri bendradarbiavimui su Rusija.“ Pastebima, kad V. Ušackas Gruzijos įvykius priima kaip faktą: „Rusijos-Gruzijos karo šešėlis“, tačiau nėra nusiteikęs kritiškai prieš Rusiją ar to tiesiogiai neįvardija. Taigi, ministro negalima laikyti kaip saugumizuojančio veikėjo.

Krašto apsaugos ministrės R. Juknevičienės kalbų analizė:

Krašto apsaugos ministrės pareigas einanti nuo 2008 m. pabaigos R. Juknevičienė nevensė viešų pasisakymų Rusijos ir Gruzijos karinio konflikto atžvilgiu. Tyrimo metu nagrinėjamas vienas pirmųjų R. Juknevičienės pranešimų ir išskirtinis interviu:

- *R. Juknevičienės pranešimas spaudai apie situaciją Gruzijoje;*⁸²
- *R. Juknevičienės interviu žurnalui „Kardas.“*⁸³

Analizuojant R. Juknevičienės pasisakymus, pastebėta, kad ministrė savo kalbose dažnai sugrįžta prie istorinio konteksto, kuris svarbus Lietuvos visuomenei – „atgyja stalininė Rusija“; „istorija neturi kartotis.“ Primenami įvykiai, kuomet Rusija okupavo Baltijos valstybes, platesnis

⁷⁹ Urm.lt naujienos, „Lietuvos užsienio reikalų ministras V. Ušackas: Gruzijai metai buvo sudėtingi, bet viltingi.“ Vilnius, 2008. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/lietuvos-uzsienio-reikalai-ministras-vusackas-gruzijai-metai-buvo-sudetingi-bet-viltingi>> [Žiūrėta 2019 04 23].

⁸⁰ Urm.lt naujienos, „Europos saugumą Rusija ir Vakarai supranta skirtingai, teigia V. Ušackas.“ Vilnius, 2009. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/europos-sauguma-rusija-ir-vakarai-supranta-skirtingai-teigia-vusackas-bns-2009-m-birzelio-28-d>> [Žiūrėta 2019 04 23].

⁸¹ Urm.lt naujienos, „Užsienio reikalų ministras V. Ušackas susitiko su Rusijos Prezidento administracijos vadovu.“ Vilnius, 2009. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/uzsienio-reikalai-ministras-vusackas-susitiko-su-rusijos-prezidento-administracijos-vadovu>> [Žiūrėta 2019 04 23].

⁸² R. Juknevičienė, „Mintys apie Rusijos agresiją Gruzijoje.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/archive/rjuknevicienne-mintys-apie-rusijos-agresija-gruzijoje.d?id=18078280>> [Žiūrėta 2019 04 25].

⁸³ Manvydas Vitkūnas, „Rasa Juknevičienė: Po karo Gruzijoje liko mažiau naivuolių, manančių, kad nereikia būti pasiruošusiems ginti savo šalį.“ *Kardas*, 1 (436), 2009, 2-4.

diskursyvinis kontekstas sustiprina R. Juknevičienės poziciją. Ministrė garsiai kritikuoja Rusiją ir bando įspėti visuomenę ir politikus – „jei šiandien Europa atiduos Gruziją Rusijai, pralaimės pati Europa“; „jei to nedarys ši valdžia.“ Tačiau krašto apsaugos ministrė pažymi, kad Lietuvos saugumui grėsmė yra finansavimo trūkumas nacionalinei gynybai plėtoti. R. Juknevičienės pasisakymai atitinka visus saugumizacijos aspektus. Pirmiausia, ji įvardija Rusiją kaip vieną didžiausių grėsmių, antra, įspėjama, kas bus, „jei bus leidžiama taip elgtis ir toliau tose teritorijose.“ Trečia, nevengiama pateikti reikalavimų ir patvirtinti apie jau vykstančius procesus Gruzijoje. Ministrė pranešimuose vartoja saugumizacijos veiksmui būdingus žodžius – grėsmė, saugumas, iššūkis, agresija ir pan., todėl R. Juknevičienė yra priskiriama prie Rusiją saugumizuojančių veikėjų.

3 lentelė. Gruzijos ir Rusijos konflikto metu analizuotų veikėjų pasiskirstymas

Saugumizuojantys veikėjai	Desaugumizuojantys veikėjai
V. Adamkus	Č. Juršėnas
G. Kirkilas	J. Olekas
P. Vaitiekūnas	D. Grybauskaitė
A. Kubilius	A. Valinskas
R. Juknevičienė	V. Ušackas

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis atlikto tyrimo duomenimis.

Pateiktoje lentelėje (žiūrėti 3 lentelėje) matomas 2008 m. Gruzijos ir Rusijos konflikto metu Rusiją saugumizuojančių ir desaugumizuojančių veikėjų pasiskirstymas. Beveik visi saugumizuojantys veikėjai savo kalbose remiasi platesniu diskursyviu kontekstu – istorine patirtimi. Politikai primena Rusijos okupaciją, pabrėžia sovietmečio nuoskaudas tam, kad sustiprintų Rusijos grėsmės argumentą. Net 5 veikėjai savo pasisakymuose vienaip ar kitaip užsimena apie ekonominę padėtį, o daugelis krizę įvardija kaip vieną iš pagrindinių grėsmių Lietuvai. Veikėjai, kalbantys apie Lietuvos saugumo strategiją, pagrindinę priemonę įvardija kolektyvinės gynybos planą, t. y. ES ir NATO pagalbą. Analizė rodo, kad Rusijos ir Gruzijos konflikto metu saugumizacija buvo vykdoma, tačiau didelis desaugumizuojančių veikėjų skaičius proceso poveikį Lietuvoje labai susilpnina. Taip pat, veikia ir kiti faktoriai, kaip pasaulio ekonominė krizė, o Lietuvos veiksmų planas orientuojasi į kolektyvinę gynybą, todėl didelės pastangos keisti šalies gynybos strategiją nebuvo dedamos.

3.1.2. Rusijos – Ukrainos konfliktas: politinių lyderių kalbų analizė

Priešingai nei Gruzijos-Rusijos konflikto metu, 2014 – 2015 m. nevyko reikšmingos valdžios pasikeitimo, todėl šioje tyrimo dalyje įtraukiamas mažesnis veikėjų skaičius. Į tyrimą yra įtraukiami tik svarbiausi Lietuvos vadovai.

Prezidentės D. Grybauskaitės kalbų analizė:

Atrinkti D. Grybauskaitės kalbas šiam tyrimui buvo kiek sudėtingiau nei Gruzijos atveju. Pirmiausia, oficialiame Prezidentės puslapyje galima rasti daugybę kalbų, kuriose vienaip ar kitaip minimas Ukrainos – Rusijos konfliktas. Tačiau į tyrimą yra įtraukiamos svarbiausios kalbos:

- *D. Grybauskaitės kalba Lietuvos narystės NATO ir ES 10-mečio proga*,⁸⁴
- *D. Grybauskaitės kalba Okupacijos, genocido ir sovietmečio represijų aukų pagerbimo ceremonijoje*,⁸⁵
- *D. Grybauskaitės inauguracijos kalba Seime*,⁸⁶
- *D. Grybauskaitės kalba JT Generalinėje Asamblėjoje*,⁸⁷
- *D. Grybauskaitės kalba NATO Karinio komiteto konferencijoje*,⁸⁸
- *D. Grybauskaitės kalba Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalione*,⁸⁹
- *D. Grybauskaitės sveikinimas Lietuvos šaulių sąjungos konferencijoje*.⁹⁰

Nuo pat karinio konflikto Ukrainoje pradžios D. Grybauskaitės išlaiko tvirtą poziciją ir smerkia Rusijos veiksmus – „brutaliai perbraižomas Europos žemėlapis“, „pasmerkė Rusijos Federacijos įvykdytą Krymo okupaciją.“ Priešingai nei Gruzijos atveju, Prezidentė nekalba apie

⁸⁴ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Lietuvos ir NATO vėliavų pakėlimo ceremonijoje Lietuvos narystės NATO 10-mečio proga.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-kalba-lietuvos-ir-nato-veliavu-pakelimo-ceremonijoje-lietuvos-narystės-nato-10-mečio-proga/19021>> [Žiūrėta 2019 04 28]; Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Seimo plenariniame posėdyje narystės Europos Sąjungoje 10-mečiui paminėti.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-kalba-seimo-plenariniame-posedyje-narystės-europos-sajungoje-10-mečiui-paminėti/19254>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁸⁵ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Okupacijos, genocido ir sovietmečio represijų aukų pagerbimo ceremonijoje.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-kalba-okupacijos-genocido-ir-sovietmečio-represijų-aukų-pagerbimo-ceremonijoje/19573>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁸⁶ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inauguracinė kalba Seime.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-inauguracinė-kalba-seime/19818>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁸⁷ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-kalba-jungtinių-tautų-generalinėje-asamblėjoje/20509>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁸⁸ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės kalba NATO Karinio komiteto konferencijoje.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-kalba-nato-karinio-komiteto-konferencijoje/20458>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁸⁹ Lrp.lt naujienos, „Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės kalba Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalione.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-kalba-didžiosios-kunigaikštienės-birutės-ulonų-batalione/20627>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁹⁰ Lrp.lt naujienos, „Pilietinė gynyba hibridiniame kare.“ Vilnius, 2014. <<https://www.lrp.lt/lt/prezidentės-veikla/kalbos/lietuvos-respublikos-prezidentės-dalios-grybauskaitės-sveikinimas-lietuvos-saulių-sąjungos-konferencijoje-pilietinė-gynyba-hibridiniame-kare/21393>> [Žiūrėta 2019 04 28].

tolimesnį bendradarbiavimą su kaimyne ir griežtai laikosi pozicijos, kad tarptautinė bendruomenė „niekuomet nepripažins neteisėtų agresijos veiksmų.“ D. Grybauskaitės kalbos atitinka visus saugumizacijos proceso etapus. Pirmiausia, pabrėžia, kad kyla grėsmė ne tik Lietuvai, tačiau ir pasauliui bei jo sukurtai taikai. Antra, pateikia aiškų įspėjimą, kas mūsų laukia ateityje – „jeigu mums nepavyks ir smurtas, agresija ir terorizmas laimės, rizikuojame vieną rytą prabudę atrasti visus kovojančius tarpusavyje ir tvyrantį chaosą.“ Trečia, kreipiasi į Lietuvos visuomenę ir tarptautines organizacijas, reikalaujama imtis veiksmų – „ginkime savo laisvę“; „turi būti išnaudotas ir per šiuos metus pelnytą tarptautinės bendruomenės pasitikėjimas“; „turime būti tinkamai pasirengę šalies gynybai.“ Galiausiai, grėsmės egzistavimą patvirtina įvykiai Ukrainoje, o argumentus apie Rusijos grėsmę sustiprina istorinis kontekstas – „įvykiai Ukrainoje mums primena, kad laisvė nėra duotybė“; „vis dar yra jėgų, trokštančių užvaldyti“; „negalime leisti, kad mus nustebintų vėl“; „mokomės iš istorijos ir dabarties.“ D. Grybauskaitė vartoja visus svarbiausius saugumizacijos procesui būdingus žodžius – grėsmė, agresija, saugoti, ginti, vientisumas ir pan. Todėl, neabejotinai, Prezidentė Ukrainos ir Rusijos karinio konflikto metu buvo viena iš Rusiją saugumizuojančių veikėjų Lietuvoje.

Seimo pirmininkės L. Graužinienės kalbų analizė:

Kaip ir daugelis politikų, taip ir L. Graužinienė, eidama Seimo pirmininkės pareigas, lankėsi Ukrainoje, siekdama suteikti paramą ir palaikymą jai sudėtingu metu. Šio tyrimo metu pasirinktos kelios pagrindinės Seimo pirmininkės kalbos:

- *L. Graužinienės kalba trijų vėliavų pakėlimo ceremonijoje;*⁹¹
- *L. Graužinienės interviu BNS spaudos tarnybai;*⁹²
- *L. Graužinienės pareiškimas po susitikimo Kijeve;*⁹³
- *L. Graužinienės kalba ES parlamentų pirmininkų konferencijoje;*⁹⁴
- *L. Graužinienės kalba vėliavos pakėlimo ceremonijoje.*⁹⁵

⁹¹ Lrs.lt naujienos, „Seimo Pirmininkės Loretos Graužinienės kalba, pasakyta trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje.“ Vilnius, 2014. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15834&p_k=1&p_t=144096> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁹² Lzinios.lt naujienos, „L. Graužinienė: ar sustos V. Putinas, peržengęs Ukrainos sieną?“ Vilnius, 2014. <<https://www.lzinios.lt/lietuva/l-grauziniene-ar-sustos-v-putinas-perzenges-ukrainos-siena-175329>> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁹³ Lrs.lt naujienos, „Seimo Pirmininkė L. Graužinienė Kijeve susitiko su Ukrainos Aukščiausiosios Rados pirmininku, laikinuoju Ukrainos prezidentu Oleksandru Turčynovu.“ Kijevas, 2014. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15440&p_k=1&p_t=144294> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁹⁴ Lrs.lt naujienos, „Seimo Pirmininkės Loretos Graužinienės kalba, pasakyta ES parlamentų pirmininkų konferencijoje.“ Vilnius, 2014. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15834&p_k=1&p_t=145129> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁹⁵ Lrs.lt naujienos, „Seimo Pirmininkės Loretos Graužinienės kalba, pasakyta Lietuvos valstybės vėliavos pakėlimo ceremonijoje.“ Vilnius, 2015. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15834&p_k=1&p_t=152902> [Žiūrėta 2019 05 11].

L. Graužinienės kalbos atitinka visus keturis saugumizacijos aspektus. Seimo pirmininkė ne kartą pamini, kad „Rusijos elgesys kelia nerimą,“ kartoja žodį „vėl“, tarsi primindama apie istorijos pasikartojimą: „agresija ir prievarta Europoje vėl tapo realybe, o mūsų kaimynystėje vėl sklendo karo šešėlis“; „vėl prisimenu paralelę su mūsų Nepriklausomybės atkūrimo pradžia.“ Taip pat kelia retorinį klausimą: „ar sustos V. Putinas, peržengęs Ukrainos sieną?“, kuris priverčia susimąstyti apie ateitį ir kylančią grėsmę. Seimo pirmininkė įsitikinusi, kad „turime būti pasirengę bet kada apginti savo tėvynę Lietuvą.“ Nors L. Graužinienė nenumato aiškaus Lietuvos veiksmų plano, o daugiau orientuojasi į bendrą visų valstybių veikimo strategiją, vis tiek ją galima priskirti prie Rusiją saugumizuojančių veikėjų.

Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus kalbų analizė:

Eidamas Ministro Pirmininko pareigas, A. Butkevičius turėjo daugybę oficialių pasisakymų, kuriuose užsimenama apie Rusijos ir Ukrainos konfliktą. Tyrime pasirinktos nagrinėti keli iš jų:

- *A. Butkevičiaus interviu LRT radijui*,⁹⁶
- *A. Butkevičiaus kalba iš Seimo plenarinio posėdžio*,⁹⁷
- *A. Butkevičiaus kalba pristatant Vyriausybės siūlymus*,⁹⁸
- *A. Butkevičiaus kalba susitikime „Investuotojų forumas“*,⁹⁹
- *A. Butkevičiaus kalba pirmajame Seimo pavasario sesijos posėdyje*.¹⁰⁰

Ministras Pirmininkas, pirmiausia, kalbose pristato Rytų kaimynystėje egzistuojančią agresorę Rusiją, kuri demonstruoja karinę galią prieš mažesnes valstybes. A. Butkevičius pabrėžia, kad situacija yra nenuspėjama – „saugumo problemomis, kurių niekas negalėjo numatyti“; „galimiems netikėtumams.“ Taip pat diktuoja ir ateities gynybos planus, kaip „padidinti šalies išlaidas gynybai iki 2 procentų“ ir „penkeriems metams grąžina privalomą karinę tarnybą.“ Kaip Vyriausybės vadovui A. Butkevičiui svarbiausi yra biudžeto ir finansų klausimai, todėl ne kartą savo kalbose

⁹⁶ Lrv.lt naujienos, „Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus interviu LRT radijui.“ Vilnius, 2014. <<https://ministraspirmininkas.lrv.lt/lt/naujienos/ministro-pirmininko-a-butkeviciaus-interviu-lrt-radijui-51>> [Žiūrėta 2019 05 11].

⁹⁷ Lrs.lt naujienos, „Ministro Pirmininko Algirdo Butkevičiaus kalba.“ Vilnius, 2014. <https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=5545&p_k=1&p_t=145589> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁹⁸ Lrv.lt naujienos, „Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus kalba pristatant Vyriausybės siūlymus Seimo rudens sesijos darbų programai.“ Vilnius, 2014. <<https://ministraspirmininkas.lrv.lt/lt/naujienos/ministro-pirmininko-a-butkeviciaus-kalba-pristatant-vyriausybes-siulymus-seimo-rudens-sesijos-darbu-programai>> [Žiūrėta 2019 04 28]; Bernardinai.lt naujienos, „Ministro Pirmininko kalba pradėdant Seimo rudens sesiją.“ Vilnius, 2014. <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-09-10-ministro-pirmininko-kalba-pradedant-seimo-rudens-sesija/121683>> [Žiūrėta 2019 04 28].

⁹⁹ Lrv.lt naujienos, „Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus kalba susitikime su asociacijos „Investuotojų forumas“ atstovais.“ Vilnius, 2015. <<https://ministraspirmininkas.lrv.lt/lt/naujienos/ministro-pirmininko-a-butkeviciaus-kalba-susitikime-su-asociacijos-investuotoju-forumas-atstovais>>

¹⁰⁰ Lrv.lt naujienos, „Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus kalba pirmajame Seimo pavasario sesijos plenariniame posėdyje.“ Vilnius, 2015. <<https://ministraspirmininkas.lrv.lt/lt/naujienos/ministro-pirmininko-a-butkeviciaus-kalba-pirmajame-seimo-pavasario-sesijos-plenariniame-posedyje>> [Žiūrėta 2019 04 28].

užsimena ir apie Rusijos bei Ukrainos karo pasekmes Lietuvos ekonomikai. Ministras kalba užtikrintai ir laikosi tvirtos pozicijos Rusijos atžvilgiu. Pabrėžia, kad nors visiškai santykių su Rusija nutraukti nesiruošia, tačiau Lietuva laikysis „racionalios ir principingos politikos“, paremtos tik ekonominiais tikslais. Galima sakyti, kad Ministro Pirmininko kalbos atitinka visus saugumizacijos aspektus ir yra priskiriamas prie saugumizuojančių veikėjų.

Užsienio reikalų ministro L. Linkevičiaus kalbų analizė:

Tyrime pasirinktos nagrinėti L. Linkevičiaus kalbos, kuriose ministras vertina Ukrainos padėtį karinio konflikto pradžioje, daugiausia pasisakymų užfiksuotų interviu forma žiniasklaidos atstovams:

- *L. Linkevičiaus pokalbis TV laidoje „Dėmesio centre“;*¹⁰¹
- *L. Linkevičiaus pokalbis telefonu su A. Daščica;*¹⁰²
- *L. Linkevičiaus sveikinimas JT Tarptautinės Taikos dienos proga;*¹⁰³
- *L. Linkevičiaus interviu BNS spaudos tarnybai;*¹⁰⁴
- *L. Linkevičiaus komentaras po Europos Sąjungos Užsienio reikalų tarybos posėdžio;*¹⁰⁵
- *L. Linkevičiaus interviu pokalbių laidoje „Alfa“ savaitė“.*¹⁰⁶

Nagrinėjant L. Linkevičiaus kalbas pastebėta, kad ministras užtikrintai laikosi tvirtos pozicijos Lietuvos veiksnių plano atžvilgiu – pabrėžia, kad nors ir siekiama konstruktyvių santykių su Rusija, tačiau „tikrai to nedarysime savo principų, vertybių ir saugumo sąskaita,“ taip pat mano, kad Lietuvos įsipareigojimas yra didinti biudžetą skiriamą gynybai, o visuomenės – ginti savo šalį: „suprantama, kad mes patys darytume maksimaliai, kas priklauso nuo mūsų.“ L. Linkevičius pasinaudoja ir istoriniu kontekstu tam, kad sustiprintų komunikuojamos grėsmės realumą: „turint tam tikrą patirtį, mes tikrai negalime atmesti jokio varianto.“ Ministras įvardija kylančią grėsmę iš Rytų, tačiau pagrindinę problemą mato Lietuvoje. Esą „lietuviai šiek tiek pasiduoda“ priimdami Rusijos

¹⁰¹ Urm.lt naujienos, „L. Linkevičius: Ukraina šiandien - ant bedugnės slenkščio.“ Vilnius, 2014. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/l-linkevicius-ukraina-siandien-ant-bedugnes-slenkscio-lrft-2014-m-kovo-5-d>> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹⁰² Urm.lt naujienos, „L. Linkevičius: Rusijai kurstant neramumus, Ukraina pagrįstai imasi operacijos rytuose.“ Briuselis, 2014. <<http://www.urm.lt/default/lt/naujienos/l-linkevicius-rusijai-kurstant-neramumus-ukraina-pagrirstai-imasi-operacijos-rytuosebns-2014-m-balandzio-13-d>> [Žiūrėta 2019 05 11].

¹⁰³ Urm.lt naujienos, „Situacija Europoje mums primena taikos vertę - L. Linkevičius.“ Vilnius, 2014. <<https://urm.lt/default/lt/naujienos/situacija-europoje-mums-primena-taikos-verte-l-linkevicius>> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹⁰⁴ Urm.lt naujienos, „L. Linkevičius: negalime atmesti Rusijos invazijos į Ukrainą galimybes.“ Vilnius, 2014. <<http://www.urm.lt/default/lt/naujienos/l-linkevicius-negalime-atmesti-rusijos-invazijos-i-ukraina-galimybes-bns-2014-m-rugpjucio-14-d>> [Žiūrėta 2019 05 11].

¹⁰⁵ Urm.lt naujienos, „L. Linkevičius: ES aptarė savo vaidmenį sprendžiant krizes Sirijoje ir Irake, situaciją Ukrainoje.“ Briuselis, 2014. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/l-linkevicius-es-aptare-savo-vaidmeni-sprendziant-krizes-sirijoje-ir-irake-situacija-ukrainoje>> [Žiūrėta 2019 05 11].

¹⁰⁶ Urm.lt naujienos, „Linkevičius apie šauktinius: esame įsipareigoję ginti patys.“ Vilnius, 2015. <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos/-linkevicius-apie-sauktinius-esame-isipareigoje-gintis-patys-alfalt-2015-m-kovo-16-d>> [Žiūrėta 2019 04 28].

propagandą, atsiakydami eiti savo pareigas šalies gynyboje, o politiniai lyderiai neturi bendros nuomonės šalies gynybos planams, pavyzdžiui, vieni pritaria šauktiniams, o kiti tam priešinasi. Užsienio reikalų ministras priskiriamas prie saugumizuojančių veikėjų, tačiau lyginant pasisakymus su prieš tai buvusių dviejų politinių lyderių nuomonėmis, L. Linkevičius yra labiau kritiškas pačios Lietuvos ir jos visuomenės atžvilgiu.

Krašto apsaugos ministro J. Oleko kalbų analizė:

Tyrimo metu pasirinkta nagrinėti ryškesnius Krašto apsaugos ministro pasisakymus, kurių metu aptariama situacija Ukrainoje, NATO reikšmė ir šios organizacijos plėtros perspektyvos:

- *J. Oleko kalba pasakyta tarptautinėje konferencijoje;*¹⁰⁷
- *J. Oleko kalba sveikinimo kalba Lietuvos narystės NATO 10-mečio minėjime;*¹⁰⁸
- *J. Olekas LRT laidoje „Laba diena, Lietuva“;*¹⁰⁹
- *J. Olekas apie Lietuvos 11 m. narystę NATO.*¹¹⁰

J. Olekas savo kalboje teigia, kad „didėja grėsmė mūsų saugumui“ ir palieka erdvę pamąstyti apie Rusijos veiksmų tęstinumą: „mes jau nusileidome dėl Gruzijos. Ir sulaukėme Krymo.“ Ministras pastebi, kad saugumo padėties vertinimas yra labai subjektyvus ir priklauso nuo platesnio konteksto: šiuo atveju Lietuva pagrįstai baiminasi Rusijos veiksmų dėl istorinės patirties. Ministras aiškiai pateikia grėsmės Lietuvai egzistavimą ir, kalbėdamas apie Lietuvos narystę NATO, įvardija konkrečius Lietuvos veiksmus nacionalinės gynybos atžvilgiu – NATO kolektyvinės gynybos didinimą, šauktinių kariuomenės grąžinimą, karių aprūpinimą ir biudžeto didinimą. Krašto apsaugos ministras patenka į saugumizuojančių veikėjų sąrašą, nes savo kalboje įvardija grėsmes Lietuvai, įspėja apie galimą ateitį, įvardija pagrindinius reikalavimus bei pateikia įrodymus apie Rusijos jau įvykdytus karinius veiksmus, ne kartą primindamas pasauliui 2008 m. Gruzijos įvykius, taip konceptualizuodamas saugumo kalbą.

4 lentelė. Ukrainos ir Rusijos konflikto metu analizuotų veikėjų pasiskirstymas

¹⁰⁷ Kam.lt naujienos, „Tarptautinėje konferencijoje "Parlamentų indėlis į NATO plėtrą" Krašto apsaugos ministro Juozo Oleko pasakyta kalba.“ Vilnius, 2014.

<https://kam.lt/lt/naujienos_874/kalbos_878/2014_m_kalbos/tarptautineje_konferencijoje_parlamentu_indelis_i_nato_pletra_krasto_apsaugos_ministro_juozo_oleko_pasakyta_kalba.html?pbck=0> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹⁰⁸ Kam.lt naujienos, „Krašto apsaugos ministro Juozo Oleko įžanginė kalba apvaliojo stalo diskusijoje „NATO atvirų durų politikos reikšmė.“ Vilnius, 2014.

<https://kam.lt/lt/naujienos_874/kalbos_878/2014_m_kalbos/krasto_apsaugos_ministro_juozo_oleko_izangine_kalba_apvaliojo_stalo_diskusijoje_nato_atviru_duru_politikos_reiksme.html?pbck=0> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹⁰⁹ Bernardinai.lt naujienos, „J. Olekas: iš Rusijos ir Ukrainos konflikto – daug pamokų Lietuvai.“ Vilnius, 2015.

<<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-02-09-j-olekas-is-rusijos-ir-ukrainos-konflikto-daug-pamoku-lietuvai/127306>> [Žiūrėta 2019 05 11].

¹¹⁰ Urm.lt naujienos, „Krašto apsaugos ministras J. Olekas: NATO 11 – svarbesnis nei bet kada.“ Vilnius, 2015.

<<http://urm.lt/nato/lt/naujienos/krasto-apsaugos-ministras-j-olekas-nato-11-svarbesnis-nei-bet-kada>> [Žiūrėta 2019 05 11].

Saugumizuojantys veikėjai	Desaugumizuojantys veikėjai
D. Grybauskaitė	–
A. Butkevičius	–
L. Linkevičius	–
J. Olekas	–
L. Graužinienė	–

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis atlikto tyrimo duomenimis.

Ukrainos ir Rusijos atveju analizė rodo, kad visi į tyrimą įtraukti politikai priskiriami prie Rusiją saugumizuojančių veikėjų (žiūrėti 4 lentelėje). Tačiau Rusijos – Gruzijos atveju D. Grybauskaitė ir J. Olekas buvo priskiriami prie desaugumizuojančių veikėjų, todėl pastebima jų pozicijos kaita Rusijos atžvilgiu. Kaip ir Gruzijos atveju, daugelis mini kolektyvinės gynybos planą – bendradarbiavimą su ES ir NATO narėmis, tačiau šiuo atveju kalbama jau apie pajėgų didinimą. Išskirtinai pradedama kalbėti ir apie būtinas permainas Lietuvos nacionalinėje gynyboje – didinti biudžetą, grąžinti privalomus šaukimus į kariuomenę. Priešingai nei Gruzijos atveju, visi politikai laikosi griežtos vieningos pozicijos Rusijos atžvilgiu ir nėra susiskaldymo valdžioje. Be abejo, daugelis politikų poziciją sustiprina konceptualizuodami kalbą – pirmiausia, pasinaudoja Lietuvos istorine patirtimi su Rusija, o, antra, primena panašius Rusijos veiksmus Gruzijos teritorijoje. Taigi, galima pastebėti, kad Ukrainos ir Rusijos karinio konflikto metu Lietuvoje buvo vykdoma Rusijos saugumizacija.

3.2. Visuomenės nuomonių vertinimas

Šiame darbe nėra atliekama atskira analizė, siekiant įvertinti besikeičiančią Lietuvos visuomenės nuomonę, bet yra pasitelkiamos jau atliktos visuomenės nuomonių apklausos ir apibendrinti jų rezultatai. Apžvelgti viešai prieinami tyrimai rodo visuomenės nuomonę svarbiais valstybės gynybos klausimais skirtingais laikotarpiais.

Tyrimų bendrovės „Spinter“ visuomenės nuomonių apklausos prasideda nuo 2008 m. rugsėjo mėn., tačiau 2008-2009 m. tyrimai daugiausia susiję su artėjančiais prezidento rinkimais ir ekonominės krizės vertinimu. Tai rodo, kad Lietuvos nacionalinio saugumo situacija tuo laikotarpiu nebuvo tokia svarbi, kaip ekonominė valstybės gerovė. Pirmoji apklausa, susijusi su šalies gynyba, atlikta tik 2010 m. vasario mėn. Atliktas tyrimas rodo, kad daugiau nei 60 proc. lietuvių, kilus grėsmei valstybės saugumui iš išorės, negintų šalies ginklu.¹¹¹ Atliktos apklausos rezultatai tik įrodo, kad nacionalinis saugumas lietuviams nėra prioritetas. 2012 m. atliktoje apklausoje net 70 proc. gyventojų

¹¹¹ Tyrimų bendrovės „Spinter“ apklausa, „Kilus grėsmei lietuviai savo valstybės ginklu negintų.“ 2010. <<https://spinter.lt/site/lt/vidinis/menu/top/9/home/publish/MTM1Ozk7OzA=>> [Žiūrėta 2019 04 28].

šalies ekonominė gerovė yra svarbesnė už Lietuvos nepriklausomybę.¹¹² Nors ekonominė krizė buvo pasitraukusi iš šalies, galima pastebėti, kad lietuviams atsigauti po jos sunku. Kiek kitokius rezultatus atskleidžia apklausos atliktos po 2014 m. įvykių Ukrainoje – šalį pasiruošę ginti daugiau nei 40 proc. lietuvių¹¹³ Taip pat apklausoje atsispindi ir politikų taip dažnai minimas kolektyvinės gynybos planas bei pasitikėjimas tarptautinėmis bendruomenėmis – daug nei 70 proc. apklaustųjų tiki, kad NATO apgintų Lietuvą kilus grėsmei.¹¹⁴ Įdomu, kad daugiau nei 50 proc. lietuvių pritaria politikų sprendimui grąžinti privalomąją karinę tarnybą.¹¹⁵ Praėjus metams nuo įvykių Ukrainoje, lietuvių nuomonė šalies gynybos klausimais beveik nepakito.¹¹⁶

Visuomenės nuomonės apklausos rodo besikeičiančias nuotaikas šalyje. Kai dar 2008 m. krizės laikotarpiu lietuviams svarbiausias aspektas buvo ekonominė gerovė, tai kitokią situacija matoma po 2014 m. įvykių Ukrainoje. Politikų nuomonės atsispindi ir visuomenės apklausose, kai Gruzijos atveju buvo didelis desaugumizuojančių veikėjų skaičius ir daugeliui svarbi finansinė valstybės padėtis, tai 2014 m. įvykiai Ukrainoje pasisuko kita linkme – tiek politikai, tiek visuomenė susirūpinusi dėl Lietuvos valstybės nepriklausomybės ir Rusijos keliamos grėsmės.

3.3. Rusijos saugumizacijos Lietuvoje palyginimas

Ne kartą šiame darbe minėta, kad Gruzijos ir Rusijos bei Ukrainos ir Rusijos konfliktai iš pažiūros ganėtinai panašūs, tačiau atlikta Lietuvos politikų ir visuomenės nuomonių apklausų analizė patvirtina, kad reakcijos šiais dviem atvejais skirtingos. Siekiant palyginti du konkrečius atvejus, reikia atsakyti į keturis, saugumizacijos lygį padedančius įvertinti, pagrindinius klausimus.

Pirmasis klausimas: *Kam skirtas veikėjų kalbos aktas ir ar lyderių pasisakymai yra prieinami pagrindinei auditorijai?* Pirmiausia, analizuotos politikų kalbos skirtos įvairioms auditorijoms – visuomenei, valstybės tarnautojams, politikams, tarptautinių organizacijų ar užsienio valstybių diplomatams. Gruzijos atveju analizuotas ganėtinai didelis skaičius kalbų, skirtų kitiems diplomatams, o štai Ukrainos atveju daugiau politikų kreipiasi į visuomenę ar valstybės tarnautojos. Per šiuos abu tyrimo atvejus mažiausiai kalbų buvo skirta Lietuvos politikams. Tai pat politikų kalbos yra viešai prieinamos internetinėje erdvėje, o daugelis pasisakymų yra patalpinti populiariausiuose

¹¹² Tyrimų bendrovės „Spinter“ apklausa, „Apklausa: 70 proc. gyventojų mieliau rinktųsi ekonominę gerovę, o ne Lietuvos nepriklausomybę.“ 2012. <<https://spinter.lt/site/lt/vidinis/menuop/9/home/publish/MzM1Ozk7OzA=>> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹¹³ Tyrimų bendrovės „Spinter“ apklausa, „Visuomenės nuomonės tyrimas šalies saugumo ir gynybos klausimais.“ 2014. <<https://spinter.lt/site/lt/vidinis/menuop/9/home/publish/NjAyOzk7OzA=>> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹¹⁴ Ten pat.

¹¹⁵ Tyrimų bendrovės „Spinter“ apklausa, „Visuomenės nuomonės tyrimas dėl karinių mokymų ir privalomos karinės tarnybos grąžinimas.“ 2014. <<https://spinter.lt/site/lt/vidinis/menuop/9/home/publish/NjA1Ozk7OzA=>> [Žiūrėta 2019 04 28].

¹¹⁶ Tyrimų bendrovės „Spinter“ apklausa, „Gyventojų nuomonės tyrimas dėl Lietuvos nepriklausomybei kylančios grėsmės.“ 2015. <<https://spinter.lt/site/lt/vidinis/menuop/9/home/publish/Njg5Ozk7OzA=>> [Žiūrėta 2019 04 28].

naujienu portaluose. Be išimties, visi pasisakymai vienai ar kitaip susiję su Rusijos agresija kaimyninėse valstybėse, tik vieni politiniai lyderiai tai aptarinėja daugiau, kiti – mažiau. Galima teigti, kad pasiekti tikslinę auditoriją ir pristatyti problemą valstybės vadovams gana nesunku abiem tyrimo atvejais.

Antras klausimas: *Ar auditorija priima/atmeta jiems komunikuojamą egzistencinę grėsmę?* Abiem tyrimo atvejais buvo įvardijama egzistencinė grėsmė Lietuvai, tik Gruzijos ir Rusijos atveju buvo didesnis desaugumizuojančių veikėjų skaičius. Politikai komunikuoja daugiau apie ekonominę problemą, todėl visuomenė neįvardija Rusijos kaip grėsmės Lietuvai, o egzistencinę grėsmę pripažįstą prastą šalies ekonominę padėtį. Visai priešingas atvejis yra Ukrainos ir Rusijos konflikto metu. Visuomenė greitai priima egzistencinę grėsmę, o politikai ją argumentuoja istoriniu kontekstu.

Trečias klausimas: *Ar auditorija priima sprendimus grėsmės panaikinimui ir ar saugumizuojantiems veikėjams yra suteikiama teisė imtis neatidėliotinių priemonių?* Įvertinti, ar auditorija priima politikų sprendimus grėsmės panaikinimui Gruzijos ir Rusijos konflikto metu yra sunku, nes atliktų apklausų Lietuvos gynybos klausimais karštuoju laikotarpiu nebuvo. Tačiau galima daryti išvadą, kad tuo metu didžiajai Lietuvos visuomenės daliai labiau rūpėjo ekonominė gerovė, o ne valstybės gynyba, todėl bet kokie dideli pokyčiai, ar biudžeto persvarstymai nacionalinės gynybos naudai nebūtų labai palaikomi. Priešingai visuomenė vertina politikų sprendimus priimtus Ukrainos ir Rusijos konflikto metu. Pavyzdžiui, didžioji dalis apklausoje dalyvavusių sutiko su šauktinių kariuomenės grąžinimu.

Ketvirtas klausimas: *Koks yra santykių su kitais subjektais poveikis šiame saugumizacijos procese?* Tiek Gruzijos, tiek Ukrainos atveju politiniai lyderiai dideles viltis dėjo į kolektyvinės gynybos planą, todėl abiem atvejais santykiai su tarptautinėmis organizacijomis buvo glaudūs. Pirmuoju atveju politikai siekia pradėti NATO gynybos strategiją Baltijos šalyse, o štai Ukrainos konflikto metu jau kalbama apie NATO pajėgų, karių pratybų ir gynybos didinimą regione. Įdomu, kad Gruzijos atveju buvo didelis desaugumizuojančių veikėjų skaičius, todėl valstybės viduje vyravo didesnė įtampa nei Ukrainos atveju, kai valstybės vadovai vieningai sutarė, kad Rusijos veiksmai neteisėti.

5 lentelė. Rusijos saugumizacijos Lietuvoje palyginimas

		2008 m. Gruzijos konfliktas	2014 m. Ukrainos konfliktas
1.	Kam skirtas veikėjų kalbos aktas ir ar lyderių pasisakymai yra prieinami pagrindinei auditorijai?	+	+

2.	Ar auditorija priima/atmeta jiems komunikuojamą egzistencinę grėsmę yra?	–	+
3.	Ar auditorija priima sprendimus grėsmės panaikinimui ir ar saugumizuojantiems veikėjams yra suteikiama teisė imtis neatidėliotinių priemonių?	–/+	+/+
4.	Koks yra santykių su kitais subjektais poveikis šiame saugumizacijos procese?	–	+

Šaltinis: sudaryta autorės, remiantis atlikto tyrimo duomenimis.

Pateikta vizualizacija (žiūrėti 5 lentelėje) padeda įvertinti du saugumizacijos atvejus Lietuvoje. Ženklas (+) žymi teigiamus atsakymai, pavyzdžiui, politikai komunikuoja problemą, o visuomenė priima kalbos aktą. Ženklas (–) žymi neigiamus atsakymus, pavyzdžiui, auditorija nepriima jiems komunikuojamos problemos.

Taigi, Ukrainos ir Rusijos karinio konflikto metu Rusijos saugumizacija patenkina visus keturis klausimus – politikų kalbos aktas pasiekia auditorija, jie priima komunikuojamą grėsmę, auditorija suteikia teisę politikams imtis neatidėliotinių priemonių grėsmės panaikinimui ir priima jų sprendimus, bei pastebimas teigiamas poveikis su kitais subjektais – Lietuvos politikais, tarptautinėmis organizacijomis. Štai Gruzijos ir Rusijos konflikto metu Rusijos saugumizacijos procese galima pastebėti kelis minusus – auditorija nepriima jiems komunikuojamos grėsmės, politiniams lyderiams suteikta teisė imtis priemonių, tačiau tos priemonės visuomenei nėra svarbios, bei santykis su kitais subjektais iš dalies yra neigiamas, nors tarptautiniu mastu vyko bendradarbiavimas, tačiau šalies viduje buvo susiskaldymas į saugumizuojančius ir desaugumizuojančius veikėjus.

IŠVADOS

Atlikta politinių lyderių kalbų analizė rodo, kad 2008 m. Gruzijos konflikto metu buvo didelis desaugumizuojančių veikėjų skaičius valdžioje. Jie pasidalijo į dvi stovyklas – už Gruzijos palaikymą ir už tolimesnį bendradarbiavimą su Rusija. Nors saugumizuojantys veikėjai savo kalbas konceptualizavo remdamiesi istoriniu kontekstu ir geopolitine padėtimi, visuomenės tokie argumentai neįtikino. Sovietinės okupacijos ir priespaudos priminimas piliečiams nesukėlė prieštarų jausmų Rusijai ir jos keliamai grėsmei, o kaip svarbesnę problemą tiek daugelis politikų, tiek didžioji dalis visuomenės įvardijo ekonominę šalies padėtį. Ekonominė krizė yra vienas iš

labiausiai nesėkmingą Rusijos saugumizaciją lemiančių veiksnių Gruzijos konflikto metu. Prasta šalies ekonominė padėtis lėmė, kad valdžioje politinės darbotvarkės viršuje vyravo ekonominiai, o ne nacionalinio saugumo klausimai.

Kiek kitokią situaciją atskleidžia Rusijos saugumizacijos Lietuvoje tyrimas 2014 m. Ukrainos konflikto metu. Politikai griežtai laikėsi bendros pozicijos Rusijos atžvilgiu, o apie bendradarbiavimą kalbama tik per ekonominius aspektus. Šiuo atveju politikai ėmėsi ir didesnių permainų nacionalinėje gynyboje – atnaujinta kolektyvinė gynybos su NATO strategija, padidintos karių pajėgos ir pratybos Lietuvoje, grąžinti privalomi šaukimai į kariuomenę, išaugęs biudžetas krašto apsaugai ir pan. Pastebėta, kad politikai pasinaudojo istoriniu kontekstu tam, kad sustiprintų Rusijos grėsmės poziciją. Priminimas apie bendrą istorinę patirtį su Rusija bei neseni įvykiai Gruzijoje ir viso to pasekmės. Nepastebėta ir prieštarų nuomonių Lietuvos valdžioje, o visi tyrime dalyvavę politiniai lyderiai priskiriami saugumizuojantiems veikėjams. Todėl, galima teigti, kad Ukrainos ir Rusijos konflikto metu Rusijos saugumizacija Lietuvoje buvo sėkminga, tą įrodo ir visuomenės nuomonių apklausos bei piliečių pasiryžimas ginti valstybę.

Lyginat šiuos du Rusijos saugumizacijos atvejus, pastebima, kad Gruzijos konflikto metu tiek politikai, tiek visuomenė pripažino, kad ne Rusijos agresija yra grėsmė Lietuvai, o šalies ekonominė padėtis. Saugumizacijos proceso sustiprinti nepadėjo ir platesnis kontekstas. Štai Ukrainos konflikto metu politikai vieningai komunikuoja Rusijos grėsmę saugumui, kurią sustiprina sociopolitinis kontekstas. Tyrimas rodo, kad visuomenė reaguoja atitinkamai į politikų komunikaciją ir Gruzijos atveju labiau linkę pripažinti ekonominę grėsmę, o ne nacionalinio saugumo problemas. Priešingai vertinama Rusijos grėsmę po įvykių Ukrainoje. Visuomenė sunerimus ir pasiryžusi ginti nepriklausomybę, esant būtinybei.

Būtina atsižvelgti į šio tyrimo trūkumus. Pirmiausia, politikų kalbos yra perteiktos žiniasklaidos priemonių, todėl gali būti neatitikimų tarp to, kas parašyta tekste ir to, ką iš tiesų komunikavo politikai einamuoju laikotarpiu. Antra, nors tyrimo metu buvo stengiamasi atsisakyti subjektyvaus faktoriaus ir vertinami tik politikų pasakyti žodžiai, tačiau gali būti autorės subjektyvios nuomonės jau formuojamose interpretacijose. Trečia, dėl visuomenės nuomonių apklausos trūkumų tiriamuoju laikotarpiu ir dėl to, kad tyrimo metu pasirinkta nagrinėti tiek viešai prieinamos apklausos, tai yra, tyrimų bendrovės „Spinter“, atlikti tyrimai gali ne visai tiksliai atspindėti tikrąją visuomenės reakciją ir nuomonę svarbiais gynybos klausimas. Todėl, neabejotina, kad ateities tyrimais galima iš esmės pagerinti atliktą analizę. Esant didesnei tyrimo apimčiai būtų galima įtraukti ir funkcinius veikėjus, didesnę politikų skaičių, atsižvelgti į priimtus valdžios sprendimus ar net objektyviau pažvelgti į visuomenės reakciją, o ne pasiremti vienos tyrimų bendrovės atliktais tyrimais.

LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. Alder, Emanuel, „Constructivism in International Relations: Sources, Contributions, and Debate.” Kn. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (sud.), *Handbook of International Relations*. 2 leid. SAGE, 2013, 112-144.
2. Aleksa, Karolis, „Lietuvos saugumo ir gynybos politika.“ Kn. Dovilė Jakniūnaitė (sud.), *Ambicingas dešimtmetis: Lietuvos užsienio politika 2004-2014*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015, 228-259.
3. Alfa.lt naujienos, „Vaitiekūnas siūlo ES įvesti savo taikdarius į Osetiją.“ Vilnius, 2008. <<https://www.alfa.lt/straipsnis/193524/vaitiekunas-siulo-es-ivesti-savo-taikdarius-i-osetija-atnaujinta-18-00>>
4. Alfa.lt naujienos, „Vaitiekūnas: ES šalys turi siųsti savo karius į Gruziją.“ Vilnius, 2008. <<https://www.alfa.lt/straipsnis/194089/vaitiekunas-es-salys-turi-siusti-savo-karius-i-gruzija>>
5. Battu, Virginie, *Rusija: ES pratęsė ekonominių sankcijų galiojimą šešiams mėnesiams*. ES Taryba, 2018. <<https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/12/21/russia-eu-prolongs-economic-sanctions-by-six-months/>>.
6. Bernardinai.lt naujienos, „J. Olekas: iš Rusijos ir Ukrainos konflikto – daug pamokų Lietuvai.“ Vilnius, 2015. <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2015-02-09-j-olekas-is-rusijos-ir-ukrainos-konflikto-daug-pamoku-lietuvai/127306>>
7. Bernardinai.lt naujienos, „Ministro Pirmininko kalba pradedant Seimo rudens sesiją.“ Vilnius, 2014. <<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-09-10-ministro-pirmininko-kalba-pradedant-seimo-rudens-sesija/121683>>
8. Buzan, Barry, Ole Waever ir Jaap de Wilde, *Security. A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers, 1998.
9. Delfi.lt naujienos, „Baltijos valstybių parlamentų pirmininkai ragina ryžtingai pasmerkti Rusijos veiksmus.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/world/baltijos-valstybiu-parlamentu-pirmininkai-ragina-ryztingai-pasmerkti-rusijos-veiksmus.d?id=18034177>>
10. Delfi.lt naujienos, „Č.Juršėnas: Rusija Lietuvos neokupuos.“ Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/cjursenas-rusija-lietuvos-neokupuos.d?id=18292077>>
11. Diena.lt naujienos, „A. Kubilius: Rusijos investicijos grasina Lietuvai.“ Vilnius, 2008. <<http://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/akubilius-rusijos-investicijos-grasina-lietuvai-247784>>

12. Elta, „Rusija informavo Lietuvą, kad nutraukia karinį bendradarbiavimą.“ Vilnius, 2008.
<<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/rusija-informavo-lietuva-kad-nutraukia-karini-bendradarbiavima.d?id=18239096>>
13. Ethin, Piret ir Eiki Berg, *Identity and Foreign Policy Baltic-Russian Relations and European Integration*. Estonia: Ashgate, 2009.
14. Gotkowska, Justyna and Piotr Szumanski, *Russia and the security in the Baltic Sea region*. Baltic Sea region policy briefing series, 1, 2017.
<http://www.centrumbalticum.org/files/2157/BSR_Policy_Briefing_1_2017.pdf>.
15. Gudavičius, Stasys, „NATO: Lietuva įstojo į „2% BVP gynybai“ klubą.“ Verslo žinios, 2019.
<<https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2019/02/04/nato-lietuva-istojo-i-2-bvp-gynybai-kluba>>.
16. Gudavičius, Stasys, „Tarpininkas išvydo karą.“ Vilnius, 2008.
<<http://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/tarpininkas-isvydo-kara-501912>>
17. Jæger, Øyvind, *Securitizing Russia: Discursive Practices of the Baltic States*. Norwegian Institute of International Affairs, 2000.
18. Jakniūnaitė, Dovilė, „Santykiai su Rusija: Dešimt nestabilaus stabilumo metų.“ Kn. Dovilė Jakniūnaitė (sud.), *Ambicingas dešimtmetis: Lietuvos užsienio politika 2004-2014*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015, 100-126.
19. Janeliūnas, Tomas, „Gruzijos saugumo politikos pokyčiai po 2012 metų ir kintanti saugumo tapatybė.“ *Politologija*, Vilnius: Vilniaus Universitetas, 85 (1), 2017, 56-101.
20. Juknevičienė, Rasa, „Mintys apie Rusijos agresiją Gruzijoje.“ Vilnius, 2008.
<<https://www.delfi.lt/archive/rjukneviciene-mintys-apie-rusijos-agresija-gruzijoje.d?id=18078280>>
21. Krašto apsaugos ministerijos e-archyvas, <https://kam.lt/lt/naujienos_874/kalbos_878.html>
22. Kraujalis, Vytautas, „J. Olekas: šauktiniai gali nebebijoti grįžti į Lietuvą.“ Vilnius, 2008.
<<https://www.delfi.lt/news/daily/emigrants/jolekas-sauktiniai-gali-nebebijoti-grizti-i-lietuva.d?id=18652090>>
23. Lietuvos Respublikos prezidento/ės e-archyvas, <<http://archyvas.lrp.lt/spaudai/kalbos>>;
<<https://www.lrp.lt/lt/prezidentes-veikla/kalbos/6588/2019-05>>
24. Lietuvos Respublikos Seimo e-archyvas,
<https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=5545&p_k=1>
25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės e-archyvas, <<http://lrv.lt/lt/naujienos>>
26. Lrytas.lt naujienos, „Konservatoriai ragina į EPP susivienijusias Europos partijas imtis Rusijos agresijos sulaikymo.“ Vilnius, 2008.
<<https://lietuvosdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/08/11/news/konservatoriai-ragina-i-epp-susivienijusias-europos-partijas-imitis-rusijos-agresijos-sulaikymo-5885654/>>

27. Lrytas.lt naujienos, „Lietuvos socialdemokratai ragina Europos socialistus stabdyti Rusijos agresiją prieš Gruziją.“ Vilnius, 2008. <<https://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/08/11/news/lietuvos-socialdemokratai-ragina-europos-socialistus-stabdyti-rusijos-agresija-pries-gruzija-5885653/>>
28. Lrytas.lt naujienos, „Stabdomas šaukimas į privalomą pradinę karo tarnybą.“ Vilnius, 2008. <<https://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/2008/09/15/news/stabdomas-saukimas-i-privaloma-pradine-karo-tarnyba-papildyta--5879870/>>
29. Lzinios.lt naujienos, „L.Grauzinienė: ar sustos V.Putinas, peržengęs Ukrainos sieną?“ Vilnius, 2014. <<https://www.lzinios.lt/lietuva/l-grauziniene-ar-sustos-v-putinas-perzenges-ukrainos-siena-/175329>>
30. Muller, Harald, „Security Cooperation.” Kn. Walter Carlsnaes, Thomas Risse and Beth A. Simmons (sud.), *Handbook of International Relations*. 2 leid. SAGE, 2013, 607-634,
31. O'Connor, Courtney J., „Book Review: Holger Stritzel, Security in Translation: Securitization Theory and the Localization of Threat.” Kn. SAGE, *Book reviews*. London: SAGE, 2016, 15 (1), 95.
32. Pierce, James C. ir Anastassya Yuchshenko, *Defending Russia, securitizing the future: how the past shaped Russia's political discourse regarding Crimea*. *Europolity*, 12 (1), 2018, 85-106. <http://europolity.eu/wp-content/uploads/2018/06/VOL-12-NO1_Pearce_Europolity_12_1_2018.pdf>.
33. Salter, Mark B., „When securitization fails: the hard case of counter-terrorism programs.” Kn. Thierry Balzacq, *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 116-132.
34. Samoškaitė, Eglė, „A.Kubilius: Gruzijos įvykiai nuo Rusijos nuplėšė kaukę.” Vilnius, 2008. <<https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/akubilius-gruzijos-ivykiai-nuo-rusijos-nuplese-kauke.d?id=18153977>>
35. Stritzel, Holger ir Dirk Schmittchen, „Securitization, culture and power: rogue states in US and German discourse.” Kn. Thierry Balzacq, *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 170-185.
36. Stritzel, Holger, „Towards a Theory of Securitization: Copenhagen and Beyond.” Kn. SAGE, *European Journal of International Relations*. London: SAGE, 2007, 13 (3), 357-383.
37. Stritzel, Holger, *Security in translation: securitization theory and the localization of threat*. United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2014.
38. Tyrimų bendrovė „Spinter“ visuomenės nuomonių apklausų e-archyvas, <<https://spinter.lt/>>

39. Tv3.lt naujienos, „A. Kubilius: turime peržiūrėti Lietuvos doktrinas Rusijos atžvilgiu.“ Vilnius, 2008. <<https://www.tv3.lt/naujiena/naujienos/212391/andrius-kubilius-turime-perziureti-lietuvos-doktrinas-rusijos-atzvilgiu>>
40. Tv3.lt naujienos, „Gruzijos konflikto atžvilgiu NATO vieninga – Lietuvos diplomatas.“ Vilnius, 2008. <<https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/213116/gruzijos-konflikto-atzvilgiu-nato-vieninga-lietuvos-diplomatas>>
41. Užsienio reikalų ministerijos e-archyvas, <<https://www.urm.lt/default/lt/naujienos>>
42. Vinogradnaitė, Inga, *Diskurso analizė kaip politikos tyrimo metodas. Metodinė priemonė politikos mokslų studentams*. Vilnius: VU TSPMI, 2006.
43. Vitkūnas, Manvydas, „Rasa Juknevičienė: Po karo Gruzijoje liko mažiau naivuolių, manančių, kad nereikia būti pasiruošusiems ginti savo šalį.“ *Kardas*, 1 (436), 2009, 2-4.
44. Vitkus, Gediminas, *Diplomatinė aporija: Tarptautinė Lietuvos ir Rusijos santykių normalizacijos perspektyva*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2006.
45. Wilkinson, Cai, „The limits of spoken words: from meta-narratives to experiences of security.“ Kn. Thierry Balzacq, *Securitization Theory. How security problems emerge and dissolve*. London and New York: Routledge, 2011, 94-115.

SUMMARY

Russia's Securitization in Lithuania: a Comparison of Georgia-Russia 2008 and Ukraine-Russia 2014 Military Conflicts

Two conflicts were caused by Russia during less than 10 years in Europe. The conflicts occurred in two different countries – Georgia (2008) and Ukraine (2014), but there was one similarity: Russia has taken military actions in the post-soviet space, occupying the territories which belong to another sovereign state. Nevertheless, the reactions and decisions made by Lithuanian politicians during these two conflicts were different.

The research problem. What were the reasons for the different results of the two cases of Russia's securitization?

The aim of the research. To explain why Russia's securitization in Lithuania was successful after the conflict in Ukraine (2014) and why it was not fortunate after the conflict in Georgia (2008).

The subject of the research. Russia's securitization process in Lithuania in 2008 - 2009 and 2014-2015.

The objectives of the research:

1. To overview the theoretical framework of the research and main assumptions based on the concept of securitization;
2. To analyze the speeches of Lithuanian politicians and how they presented the Russia's threat to the society in Lithuania;
3. To find out how the perception of the national security of Lithuanian society has changed depending on the communication of politicians about the emerging threat from the East;
4. To identify causes of Russia's different securitization levels.

The research shows that the main threat of Lithuania was the global financial crisis in Lithuania during the conflict of Georgia (2008). The different situation of Russia's securitization is noticeable after the conflict of Ukraine (2014). All the politicians had an unanimous opinion and because of that Russia's securitization was successful in 2014. The opinion of the Lithuanian society confirms that the perception of the national security and threats of Lithuania has changed depending on the communication of politicians during 2008 - 2009 and 2014-2015.

PRIEDAI

Priedas nr. 1

2008 m. Gruzijos – Rusijos karinio konflikto Lietuvos politinių lyderių kalbų analizė

Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus kalbų analizė

Kalbos aktas	Teksto oficialumas	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„mūsų šalių nepriklausomybė, vienybė...yra svarbiausi iš daugelio Forumo tikslų“; „daugelis tautų...turi..daugiau rūpesčių“; „jaučiamės nesaugesni“; „mano regione, Rytų Europoje...tai dar akivaizdžiau“; „agresija prieš ... mažą šalį“; „nedalomas saugumas“; „naujų mėginimų padalyti pasaulį“; „jūs, kaip ir kitos „pavergtos“ tautos“; „puikiai suprantate, kad ją būtina nuolat ginti“; „laukiantis kelias nebus lengvas“; „Gruzijai gresia rimtas pavojus“; „likimas lėmė būti įveiktiems Rusijos imperijos ekspansijos“; „nepavyko atsilaukiyti prieš fanatišką bolševikų puolimą“; „saugumo problemos yra vienodos“; „mūsų kaimynė - galinga valstybė“	–	–

Ispėjimas	–	–	<p>„JT nebegali likti tokia...organizaciją reikia reformuoti“; „privalome gerai išmokti šias pamokas“; „JT turėtų aktyviau reaguoti į kylančias naujas grėsmes“; „kai kyla pavojus...JT negali likti pasyvus stebėtojas“; „jei norime išlikti...turime būti solidarūs, priiimti atsakomybę“; „mūsų valstybės...siekia užsitikrinti saugumą“; „pakankamai stipri, kad pajėgtų įveikti bet kokius sunkumus“</p>	<p>„tikiu, kad privalome išmokti šias pamokas, kad po dešimties metų galėtume pasidžiaugti“</p>
Reikalavimas	–	–	<p>„nuolatinis sugebėjimas susitelkti...padeda atremti šiandienos iššūkius“; „turime stiprinti demokratiją namie“; „konfliktus...turėtų spręsti tarptautinė bendruomenė“; „gerinti santykius su visais mūsų kaimynais“; „naujų iššūkių negalima sulaikyti vienos šalies ribose“; „Lietuva ir toliau prisidės prie stiprios Europos“; „reikia daugiau apsaugos ir taikos“</p>	<p>„Galbūt nesureagavome“; „ar Gruzijos ir Rusijos konflikto metu matėme pastangų“; „ar neturėtų skambėti pavojaus varpai“; „esu tvirtai įsitikinęs, kad...bendradarbiavimas...turi likti saugumo pamatu“; „aš tikiuosi, kad mes šias galimybes išnaudosime“</p>
Patvirtinimas	–	<p>„neseni įvykiai mūsų kaimynystėje“; „trūkinėja...tarptautinės sistemos pamatas“; „netenkame...tarptautinių institucijų...apsaugos“; „kas prieš kelis mėnesius įvyko Gruzijoje“; „Lietuvai...vis dar tenka kovoti prieš revizionizmą“; „tik per savo pasiryžimą keistis...Lietuva pasiekė tai, ką turime šiandien“; „sunkią Gruzijai valandą“; „konfliktas Kaukaze pasikėsino į pasaulinės tvarkos sistemą“; „ES tarpininkavimas Gruzijos</p>	–	–

		konflikte sustabdė...karinių pajėgų skverbimąsi“; „penktadalis Gruzijos yra okupuota“; „iš tragiškų praėjusių metų rugpjūčio mėnesio įvykių“		
--	--	--	--	--

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko Č. Juršėno kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„veiksmai kelia rimtas abejones dėl Rusijos, kaip partnerės, patikimumo ir nuoseklumo“; „okupacijos nebus. Pareiškiu kategoriškai. Ne tie laikai“	–	–
Įspėjimas		–	„kad Rusijos vadovybė nemanytų galinti daryti ką norinti su...jos kaimynais“	„tariamą karą prieš Gruziją priežastys“; „jei manysim, kad Tbilisis kai ką padarė ne taip, Maskvos atsakymas buvo absoliučiai neadekvatus“
Reikalavimas		–	„raginame...svarstyti priemones, kurios ateityje užkirstų kelią panašių dalykų pasikartojimui“; „NATO ir ES turi imtis atsakomybės už savo partnerių saugumą ir stabilumą“	„esame įsitikinę, kad tarptautinės bendruomenės atsakas į Rusijos agresiją prieš Gruziją kartu yra...išbandymas“
Patvirtinimas		„Rusijos karinė agresija kitos suverenios valstybės atžvilgiu“; „iki šiol Rusijos armijos daliniai nepalieka Gruzijos teritorijos“	–	–

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko G. Kirkilo kalbų analizė

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„išskylančius naujus saugumo iššūkius“; „įvairiose pasaulio vietose vis išsiplėsia...konfliktai“; „didelį rūpestį kelia vis agresyvesnė...Rusijos užsienio politika“; „karinės galios demonstravimas ir karinė agresija mažų valstybių atžvilgiu“; „įžvelgiame Rusijos ketinimus griauti, o ne stiprinti saugumo...sąrangą“; „šalis įsitraukė į neoficialų karą su Gruzija“	–	–
Įspėjimas		–	„tarptautinė bendruomenė turi padaryti viską, kad tokie įvykiai...nepasikartotų“; „jei Rusija ir toliau tęs savo agresiją prieš Gruziją“; „Gruzija moka visą kainą, kuomet savo sprendimu NATO...palikome šią šalį“	
Reikalavimas		–	„Maskvai neturi būti leista vienašališkai sugriauti CFE režimą“; „negalime leisti ES rytų kaimynėms jaustis be atramos peties“; „Rusija privalo tuojau pat sustabdyti savo karinius veiksmus“; „stabdyti prasidėjusias derybas su Rusija“; „raginu...priimti tvirtą pareiškimą“	„mano giliu įsitikinimu...saugumas privalo...išlikti...Europos organizacijų...principu“
Patvirtinimas		„atsakant į Rusijos puolimą Gruzijoje“; „Rusija iš tiesų peržengė „raudonąsias linijas“ ir pažeidė esminius demokratijos...principus“; „krizė Gruzijoje“; „Rusijos kariniai veiksmai“; „tai akivaizdi agresija“	–	–

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministro P. Vaitiekūno kalbų analizė

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„Rusijos karo veiksmai yra aiškus aktas su akivaizdžiais agresijos elementais“; „nerimą kelią Rusijos grasinimai Baltijos šalims“; „sprendžiame naujus uždavinius“; „Lietuvos ir Lenkijos praeities nesutarimai visuomet buvo naudingi tik mūsų sėkmės priešams (turima omenyje Rusiją)“	–	–
Įspėjimas		–	„jis turės labai rimtų padarinių“; „jei nėra pasekmių už neteisingą veiksma, atsiranda noras tą neteisingą veiksma kartoti“; „taiki galimybė gali atsirasti tik tada, kai bus nutraukta ugnis“; „kai liausis agresija prieš Gruzijos valstybė“	„tikimės, kad ugnis bus nutraukta“;
Reikalavimas		–	„ugnis turi būti nutraukta“; „tarptautinė bendruomenė turi sukurti ir išsiųsti...taikos palaikymo misiją“; „svarbu pabrėžti ES įsipareigojimą“; „pasekmės turi būti“; „reikia ieškoti naujų formulių derybose“; „Europa turi kalbėti vienu balsu“	„tikriausiai, anksti kalbėti koks...būtų Lietuvos vaidmuo“; „ES turėtų dalyvauti teikiant ne vien humanitarinę, bet ir karinę pagalbą“; „svarstoma galimybė suteikti humanitarinę ir politinę pagalbą“
Patvirtinimas		„kas vyksta Gruzijoje“; „Gruzijos kariai visiškai išvesti...tačiau Rusija iki šiol nenutraukė karo ugnies“; „konfliktas Gruzijoje“	–	–

Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministro J. Oleko kalbų analizė

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„šiuo metu mūsų šalis pakankamai saugi“; „esame pajėgūs apginti savo kraštą“	–	–
Įspėjimas		–	„tik tuomet visi būsime stipresni (kai sustiprinsime kolektyvinę gynybą“; „esant reikalui atvyktų į bet kurią NATO teritoriją“; „jei ir toliau mums taip seksis...artimiausiu metu, kokių nors bandymų užimti Lietuvą tikrai nebus“	„turbūt neatsiras noras kam nors į ją įžengti“
Reikalavimas		–	„svarbiausia – gera ginkluotė ir tinkamas karių pasirengimas“; „reikia profesionalų su modernia ginkluote“; „tikslas – taikiai sugyventi su kaimyninėmis Rusija ir Baltarusija“; „reikia didinti finansavimą“	„mes esame tinkamai pasirengę atremti puolimą“; „esame pasiryžę eiti keliu, kurį pasirinkome“; „mes tikrai negalime užsiliūliuoti ir neskirti dėmesio gynybai“
Patvirtinimas		„mūsų šalis padarė išvadas iš įvykių Gruzijoje“; „tai sekėsi mūsų draugams Gruzijoje“; „įvykiai Gruzijoje...parodė“; „įvykiai Kaukaze rodo“	–	–

Lietuvos Respublikos Prezidentės D. Grybauskaitės kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„kasdien girdime sakant: krizė“; „visai nušluota nuo Europos žemėlapiu“	–	–
Įspėjimas		–	„nuo mūsų pastangų šiandien...priklausys, ar dar po tūkstančio metų Lietuvos vardas vis dar bus“	„iki valstybės griovimo gali būti tik vienas žingsnis“
Reikalavimas		–	„gesindami gaisrą šiandien, galvokime apie rytojų“; „užsienio politikos prioritetą buvo ir	

			išliks geri santykiai su kaimynais“; „išmintį sutelkę autoritetui Vakarų Europoje įgyti, jausimės daug tvirtesni ir Rytuose“	
Patvirtinimas		„krizė“; „kelias buvo duobėta“; „Lietuvos laisvė tapo pavyzdžiu“	–	–

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko A. Valinsko kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„spręsti dirbtinai „išaldytus konfliktus“ posovietinėje erdvėje“; „mažos šalys, tokios kaip Lietuva ir Gruzija, turi kryptingai ir nuolatos siekti, kad visos valstybės vienodai gerbtų ir laikytųsi tarptautinės teisės principų“	–	–
Įspėjimas		–	„palaikydami gerus santykius su kaimynais galime išspręsti sudėtingas problemas“	
Reikalavimas		–	„plėsti saugumo, stabilumo ir bendradarbiavimo erdvę“; „Lietuva rėmė ir remia Gruzijos euroatlantinius siekius“	„mūsų šalis yra pasiryžusi pasidalinti savo patirtimi ir politinėmis bei praktinėmis priemonėmis padėti Gruzijai įgyvendinti savo tikslus“
Patvirtinimas		„Europa pripažįsta Lietuvos vaidmenį kuriant stabilumo, laisvės ir demokratijos erdvę Rytų kaimynystėje“; „pasisakome už Gruzijos teritorinį vientisumą“	–	–

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko A. Kubiliaus kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„Rusijos kapitalo investicijas Lietuvoje galima laikyti grėsme nacionaliniam saugumui“; „galvojome, kad Rusijos agresija prieš mus yra mažai tikėtina“; „susirūpinimą kelia ne tik Rusijos veiksmai, bet ir...Lietuvos politikų atsakas į juos“; „V. Uspaskichas ir R. Paksas yra grubieji Kremliaus projektai“; „Kremlius buvo, yra ir bus grėsmė Lietuvos saugumui“; „Rusijos karinės pajėgos gali būti panaudotos“; „kita eilėje bus Ukraina, po to ir Baltijos valstybės“	–	–
Įspėjimas		–	„Rusija pasilieka sau...teisę ginti savo piliečius“; „ar...Kremliai pavyks užimti Lietuvą“; „Lietuva nei kariniu, nei politiniu požiūriu nėra pasirengusi naujiems – seniems iššūkiams“; „gebėjimas gintis yra susilpnėjęs iki labai pavojingo lygmens“; „Gruzija yra mūsų viltis, nes...sprendžiasi ir mūsų likimas“	„kas jeigu Gruzija kris“
Reikalavimas		–	„atsikratyti iliuzijų dėl Rusijos švelnumo“; „svarbu, kad Rusija būtų priversta įvykdyti...pasižadėjimus“	„iliuzijos turime atsisakyti ir nedelsiant peržiūrėti savo doktrinas“; „privalome turėti aiškią savo tolesnio elgesio su Rusija koncepciją“
Patvirtinimas		„atsižvelgiant į įvykius Gruzijoje“; „Gruzija buvo užimta panaudojus karinę agresiją“;	–	–

		„Gruzija sumoka didelę auką“; „nuo Rusijos nuplėšta kaukė“		
--	--	--	--	--

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministro V. Ušacko kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„tuos žodžius suprantame skirtingai“; „yra didžiulė takoskyra“; „nuomonių skirtumas akivaizdus“	–	–
Įspėjimas		–	„diskusijos dėl saugumo ateities tęsis dar ilgai“; „mes esame atviri bendradarbiavimui su Rusija“	
Reikalavimas		–	„Lietuva remia Gruzijos teritorinį vientisumą“; „ragina Rusiją vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus“; „ragina...Gruziją išlaikyti pradėtų reformų pagreitį“; „Lietuva yra suinteresuota plėtoti konstruktyvius ir abipuse pagarba pagrįstus santykius su Rusija“	„net tokiomis Gruzijai sudėtingomis sąlygomis turėti konstruktyvių santykių su Rusija strategiją“; „yra aiškus interesas kalbėtis su Rusija“; „Lietuva ir Rusija turi plėtoti dialogą“
Patvirtinimas		„Rusijos-Gruzijos karo šešėlis“	-	-

Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministrės R. Juknevičienės kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„agresyvi, labai pavojinga visiems jos kaimynams“; „atgyja stalininė Rusija“; istorija neturi kartotis“; „Lietuva...yra didelės grėsmės zonoje“; „neva Lietuvai niekas negresia“; „kol nevelu“; „problema...lėšų, valstybės skiriamų	–	–

		gynybai“; „kuris yra visiškai kitokioje geopolitinėje situacijoje“; „gresia didelės bėdos“; „grėsmė, kurią kelia mūsų priklausomybė nuo Rusijos“; „energetikos, kaip politinio ginklo, naudojimas yra...kaimynės politika“; „iššūkis ir mūsų saugumui“; „mes negalėsime vieni apsiginti“;		
Įspėjimas	–		„jei šiandien Europa atiduos Gruziją Rusijai, pralaimės pati Europa“; „jei bus leidžiama taip elgtis ir toliau tose teritorijose“; „jei to nedarys ši valdžia“; „nebus pajėgi tinkamai ginti savo kraštą savarankiškai“; „mes stojome tam, kad nebūtume vieni vieni“	„klausimas turi būti svarstomas dabar, nedelsiant“; „galbūt ir valstybėse prie Baltijos jūros“
Reikalavimas	–		„šiandien nebeturi būti kalbėjimo puse lūpų“; „sąrašė turi būti ir Rusija, įvardinta kaip viena...grėsmių“; „turi išplaukti atitinkami gynybos planai...ir atitinkamų NATO bazių steigimas Baltijos valstybėse“; „savo teritoriją mes privalome būti pasirengę ginti savarankiškai“; „turime būti pasiruošę savo jėgomis gintis“; „turime būti pasiruošę ginti valstybę“	„turi rimtai svarstyti Gruzijos prašymą“; „būtinos sankcijos Rusijai“; „gynybos politika turi būti nedelsiant peržiūrėta“; „viliuosi, imsime lipti iš finansinės duobės“
Patvirtinimas		„Rusija parodė tikrąjį veidą“; „Rusija pakėlė ranką prieš Gruziją“; „Rusijos veiksmai prieš Gruziją buvo...suplanuoti“; „agresija prieš Gruziją“; „Rusija bombarduoja Gruziją“; „po karo Gruzijoje klausimai tapo dar aktualesni“	–	–

Lietuvos Respublikos NATO ambasadoriaus L. Linkevičiaus kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„narystė NATO yra skydas, saugantis Lietuvą nuo tokių Rusijos karinių atakų“; „neriškia, kad turime nusiraminti“; „klaidinga nuomonė – esame NATO, vadinasi, ji mus apgins“; „Lietuva...yra antra nuo galo“; „patys nelabai, ką galime“; „niekas nesikėsins į Lietuvos saugumą vien todėl, kad esame Aljanse“	–	–
Įspėjimas		–	„nesileisti būti užliūliuotiems minties, jog iškilus pavojui mus galėtų išgelbėti vien NATO“; „kad visai nutrūktų bendradarbiavimas – tokių nuostatų nėra“	„daug šalių...norėtų...dalykiškesnių santykių su Rusija“; „vargu, ar gali įvykti posėdis“
Reikalavimas		–	„Lietuva mano, jog...negali likti be pasekmių“; „visavertis bendradarbiavimas su Rusija nevyks“; „smerkiame ne tik veiksmus“; „Rusija turi vykdyti...duotus įsipareigojimus“; „nesikalbėti su Rusija irgi būtų neteisinga“; „tikslas – ginti vertybes“; „negalima į NATO atnešti nestabilumą“; „kiekviena šalis turi rūpintis savo saugumu“; „patikima išeitis yra kolektyvinė gynyba“; „svarbiausia yra vienybė Aljanso viduje“	„būtina tęsti dialogą su ja (Rusija)“; „norisi grįžti į dialogą“; „raginame Rusiją peržiūrėti tuos sprendimus“
Patvirtinimas		„koku taikiniu šį rugpjūtį tapo Gruzija“; „tai, kas įvyko rugpjūtį“; „įvykiai Gruzijoje leidžia...teigti, kad...matome narystės prasmę ir vertę“; „įvykiai Gruzijoje“; „Gruzijos okupacija“; „Rusijos ir Gruzijos akistatai“	–	–

2014 m. Ukrainos – Rusijos karinio konflikto Lietuvos politinių lyderių kalbų analizė

Lietuvos Respublikos Prezidentės D. Grybauskaitės kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„kurtai taikai iškilo reali grėsmė“; „ten, kur šį pasirinkimą norima užgniaužti“; „žinau, kad bus nelengva“; „ateinančių metų iššūkiai aiškūs“; „karinės grėsmės Lietuvoje pašonėje“; „terorizmo ir karo išplitimo po visą pasaulį grėsmės akivaizdoje“; „taikus ir tvarus sambūvis jau nebėra savime suprantamas“; „rūpi Lietuvos saugumas“; „istorija linkusi kartotis“; „įvykiai Ukrainoje mums primena, kad laisvė nėra duotybė“; „vis dar yra jėgų, trokštančių užvaldyti, sugriauti, sumenkinti“; „negalime leisti, kad mus nustebintų vėl“; „šiandien yra agresorius Europoje“; „kuriems iš mūsų buvo labai netikėta“; „saugumo aplinka iš esmės pasikeitė jau prieš pusmetį“; „visi kartu mokomės iš istorijos ir dabarties“; „potencialų priešą“	–	–
Įspėjimas		–	„grėsmės akivaizdoje nesame vieni“; „tik būdami laisvi ir saugūs galėsime kurti savo gerovės valstybę“; „kad išvengtume dar niūresnės ateities“;	„niekuomet nepripažins neteisėtų agresijos veiksmy“; „jeigu mums nepavyks ir smurtas, agresija ir teroras

			„nes to kaina bus dar didesnė nei anksčiau“; „keičiantis geopolitinei situacijai mūsų regione, negalime išlikti abejingi ir privalome reaguoti“	laimės, rizikuojame vieną rytą prabudę atrasti visus kovojančius tarpusavyje ir tvyrantį chaosą“
Reikalavimas	–	„Lietuvai labai reikalinga mūsų visų vienybė ir sutelktas darbas“; „branginkime ir ginkime savo laisvę“; „saugoti Lietuvos žemių vientisumą“; „reikalauja šalies apginamumui skirti ypatingą dėmesį“; „turi būti išnaudotas ir per šiuos metus pelnytas tarptautinės bendruomenės pasitikėjimas“; „neleiskime niekam menkinti mūsų valstybės“; „palaikyti tarptautinę taiką ir saugumą“; „padaryti viską, ką įmanoma, kad liautųsi mirtinos kovos“; „užduotis – išlaikyti nedalomą saugumą“; „sustabdyti ginkluotus konfliktus, suverenių valstybių sienų perbraižymą ir įšaldytų konfliktų kūrimą vieną po kito“; „atsaku negali būti tylus pritarimas tokioms brutalioms agresijos formoms“; „turime kalbėti apie visuomenės aktyvų neginkluotą dalyvavimą valstybės gynyboje“; „Lietuvai reikia tokios kariuomenės, kuri pati galėtų reaguoti į bet kokius išorinius bandymus pažeisti mūsų suverenitetą ir valstybės sienas“; „gali atgrasyti tik mūsų pasirengimas apginti šalį“	„užtikrintai puoselėjant laisvę, saugumą ir gerovę“; „turime būti tinkamai pasirengę šalies gynybai“; „siekime, kad taptų laiminčia, saugia“; „svarbu užgniaužti konfliktą pačioje jo užuomazgoje“; „pasirengimas atremti agresiją yra efektyviausias atgrasymas“; „esu visiškai tikra, kad NATO yra ir bus stabilumo ir saugumo šaltinis mūsų transatlantinėje erdvėje“	
Patvirtinimas	„kokia trapi gali būti sunkiai iškovota laisvė“; „netoli Lietuvos sienų žvanga ginklai, okupuojama suverenios valstybės teritorija ir	–	–	–

		brutaliai perbraižomas Europos žemėlapis“; „stebėdami įvykius Ukrainoje“; „žmonės kovoja savo gyvybėmis“; „grėsminga situacija aplink Lietuvą“; „šiandien ginkluoti konfliktai ir nestabilumas pasaulyje“; „geopolitiniai iššūkiai Rytų Europoje“; „ginkluoto konflikto Ukrainoje rezultatai“; „kare Ukrainoje žūsta žmonės ir griaujami gyvenimai“; „akių atvėrimo kaina buvo pernelyg didelė – suverenių valstybių teritorijos okupacija“; „nepasibaigę mūšiai Ukrainoje“		
--	--	--	--	--

Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkės L. Graužinienės kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„prisiminti tai, ką išgyveno ir mūsų Tauta“; „Rusijos elgesys kelia nerimą“; „Rusijos prezidentas ir parlamentas siekia perbraižyti Europos žemėlapi“; „kaimyninės šalies propagandiniai kanalai šmeižia Lietuvą“; „įtempta padėtis ne tik Ukrainoje“; „nepaliojama kovą už savo valstybės išlikimą“; „nueitas nelengvas kelias“; „agresija ir prievarta Europoje vėl tapo realybe, o mūsų kaimynystėje vėl sklendo karo šešėlis“; „rimtą grėsmę...Europos saugumui ir stabilumui“; „vėl	–	–

		prisimenu paralelę su mūsų Nepriklausomybės atkūrimo pradžia, kai žlungančiai imperijai priešintis galėjome tik veikdami drauge Baltijos Taryboje“		
Įspėjimas	–		„turime būti pasirengę bet kada apginti savo tėvynę Lietuvą“	„klausimas rimtas, ar sustos V. Putinas, peržengęs Ukrainos sieną“
Reikalavimas	–		„Lietuva...remia Ukrainos vientisumą“; „užtikrinti valstybės vidaus ir išorės saugumą“; „pagrindinį dėmesį skiriant Rytų partnerystės šalims, ypač Ukrainai“; „norime sukurti saugumo, stabilumo ir gerovės erdvę mūsų kaimyninėse šalyse“; „kviečiame...tarptautinę bendruomenę apjungti savo pastangas ir suteikti Ukrainai...paramą“	„šią politiką būtina toliau stiprinti ir užtikrinti mūsų kaimynėms teisę pačioms pasirinkti vertybinės“; „Ukrainai būtina neatidėliotina finansinė parama“
Patvirtinimas		„įvykiai Ukrainoje...priverčia dar kartą įvertinti, kokia svarbi yra mums laisvė“; „pastarieji įvykiai Ukrainoje“; „nepriklausoma Ukrainos valstybė turi kovoti už savo teisę būti laisvai“; „dabartinis Rusijos siekis perbraižyti sienas yra neleistinas“; „Kryme vykstantis referendumas dėl šios Ukrainos dalies prijungimo prie Rusijos“; „stebint brutalius Rusijos veiksmus Kryme“; „Rusijos Federacijos veiksmus Kryme vertiname kaip pažeidžiančius Ukrainos suverenumą“; „įvykiai Ukrainoje“; „krizė Ukrainoje“; „stebėdami sudėtingą geopolitinę situaciją, žvelgdami į Ukrainos įvykius“	–	–

Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„Europos Rytuose kylant saugumo grėsmėms“; „mūsų šalies saugumui“; „matydama galimas grėsmes“; „ginkluoto konflikto galimybė Europoje atrodė nerealus dalykas“; „naujos aplinkybės“; „saugumo problemomis, kurių niekas negalėjo numatyti“; „galimiems netikėtumams“; „ateities prognozių spektras labai platus“; „mūsų agresyvią kaimynę“; „mūsų valstybės pašonėje demonstruojama Rusijos karinė galia“; „Lietuva nėra labiausiai Europoje išsigandusi šalis dėl pasikeitusios geopolitikos“; „Lietuva yra informacinis taikynys“; „gyvename naujoje geopolitinėje realybėje“	–	–
Įspėjimas		–	„kaip gyvensime rytoj“; „sunkiai galėjome numatyti, kad...valstybės sukels tokią grėsmę saugumui“; „kasdien turime būti pasirengę“; „šiandien esame stipresni ir sumanesni atremti sunkumus“; „turime būti geriau pasirengę ginti savo Tėvynę“; „grėsmėms turi būti užkirstas kelias“; „susitelkę ne tik atlaikysime iššūkius“	„jeigu iškiltų reikalas, tai laikysime svarbiausiu prioritetu“
Reikalavimas		–	„laikysimės racionalios ir principingos politikos“; „daugiau lėšų nukreipti krašto apsaugai“; „padidinti šalies išlaidas gynybai iki 2 procentų“; „įsipareigojimas sustiprinti Lietuvos gynybines	„į pirmą planą išplaukia krašto gynybos reikalai“; „noriu pabrėžti – Vyriausybė...nacionaliniam saugumui užtikrinti panaudos visus įgaliojimus ir

			<p>galias“; „stiprinome sienų apsaugą“; „esame pasiruošę operatyviai reaguoti į bet kokią grėsmę šalies ir piliečių saugumui keliantį incidentą pasienyje ar šalies viduje“; „nuosekliai didinti finansavimą gynybos reikmėms“; „šalies saugumui ir gynybai bus skiriamas ypatingas dėmesys. Stiprinsim šalies gynybines galias“; „turime rengtis karinėms pratyboms patys ir sudaryti sąlygas tai atlikti mūsų partneriams ir sąjungininkams“; „penkeriems metams grąžina privalomą karinę tarnybą“; „NATO garantijos“; „Lietuvos teritorinis vientisumas bus ginamas“; „NATO tęsia kolektyvinės gynybos įsipareigojimus“</p>	<p>turimas priemonės“; „turime labai didinti finansavimą krašto gynybos reikalams“</p>
Patvirtinimas		<p>„kaimynė Rusija ėmėsi karinės jėgos prieš Ukrainą – aneksavo Krymą ir toliau grasina Ukrainos vientisumui“; „Rytų Europoje tvyrant didelei įtampai“; „susiduriame su nauja geopolitine realybe“; „Rusijos agresija prieš Ukrainą“; „Rytų Europoje kilusių grėsmių fone“; „Europos Rytuose atsivėrusi Rusijos karinė grėsmė, už savo apsisprendimo laisvę kovojanti Ukraina“; „Krymo referendumas neteisėtas“; „įvykiai Ukrainoje, atvira Rusijos karinė parama separatistams“; „kaip parodė įvykiai, Rusijos rinkos patikimumo problemą“</p>	–	–

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministro L. Linkevičiaus kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„matome, rengiamas karines bazes“; „tikras pasiekimas, kad Rusijos kariuomenė nesugalvotų žengti dar toliau į Rytus“; „padėtis, kokia yra dabar, nėra tenkinanti“; „bandoma sukelti didesnę nesantaiką“; „įvertinus geopolitinę situaciją, rizikas, grėsmes...šauktinių grąžinimas...yra labiau konstituciškas veiksmas, negu kad buvo iki dabar“; „grėsmės...yra padidėjusios“; „ar pakanka karių, jis atsakys, kad „ne, jų nepakanka“; „lietuviai šiek tiek pasiduoda“; „kol kas tą informacinį karą pralaimime“; „padėtis Rytų Ukrainoje išlieka įtempta ir paliaubos praktiškai neveikia“; „susitarimų nėra laikomasi ir vis dar nėra politinio krizės sprendimo“; „vyksta lėta šalies okupacija“; „turint tam tikrą patirtį, mes tikrai negalime atmesti jokio varianto, įskaitant ir galimą invaziją, priedangą“; „pasitikėti tuo, ką teigia Rusija, tikrai negalima“	–	–
Įspėjimas		–	„svarbiausia, kad nebūtų eskaluojamas ginklavimasis iš kitos pusės“; „jeigu padėtis taip stabilizuosis ir Kryme, kad jis liks atskiras nuo likusios Ukrainos, toks scenarijus netinka“; „JAV, Vakarai turėtų padėti, ginti Lietuvą, tačiau, kai pradedama kalbėti apie pačių gynimą, apie	„nuoširdžiai tikiu, kad mes kada nors galėsime turėti konstruktyvius santykius“

			šauktinių grąžinimą – ginklavimasis, finansavimas gynybos, – tuomet iš karto prasideda atsitraukimas“; „nepadėdami ginklais, mes padedame spręsti klausimą kariniu būdu Rusijai, o ne taikiais metodais, kaip čia bandoma pateikti“; „bet kokia skuba normalizuoti santykius tarp ES ir Rusijos šiuo metu būtų neproduktyvi“	
Reikalavimas	–		„turime kažkaip pasiekti, kad Rusija ir Ukraina padėtų kalbėtis“; „situacija Europoje mums primena taikos vertę ir kolektyvinę atsakomybę užtikrinti kiekvieno žmogaus teisę į taiką“; „suprantama, kad mes patys darytume maksimaliai, kas priklauso nuo mūsų“; „mūsų įsipareigojimas didinti gynybos biudžetą“; „įsipareigojimas ginti savo šalį taip pat yra indėlis į kolektyvinę gynybą“; „Lietuva...remia Ukrainos pastangas vykdyti reformas“	„tikrai to nedarysime savo principų, vertybių ir saugumo sąskaita“; „tikrai kompromisų negali būti. Mes tikrai, galbūt, ramiu tonu, tačiau išsakysime kietą ir aiškią poziciją“; „be abejojimo, prioritetas yra regioninis saugumas“; „būtina parengti sustiprintas Krymo okupacijos nepripažinimo politikos įgyvendinimo priemones“
Patvirtinimas	„dirbtinai kurstyti nesantaiką“; „turime stabiliai okupuotas teritorijas“; „pasaulyje vis dar yra daug vietų, kur rusena konfliktai ir karai“; „sukelta agresija į šį sąrašą įtraukė ir Ukrainą“; „situacija, susijusi su Ukraina“; „keturiuose vietose vyksta reguliarūs susišaudymai, ir dabar dar tebevyksta karių gabenimas per sieną“; „Rusijos karių buvimas nepašalintas iš Ukrainos teritorijos“; „situacija Ukrainoje yra prasta ir saugumo, ir ne ką geresnė ekonominiu	–	–	–

		požiūriu“; „daugėja įrodymų apie Rusijos atstovų dalyvavimą riaušėse“		
--	--	---	--	--

Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministro J. Oleko kalbų analizė:

Kalbos aktas	Ar tekstas oficialus?	Žodžių junginiai	Modaliniai veiksmažodžiai	Autoriaus abejonės lygis
Pareiškimas	Taip	„tema šiomis dienomis taps tokia aštria ir ypatingai aktualia“; „žvelgti į globalius saugumo iššūkius“; „mums sąmoningai diktuojama saugumo darbotvarkė, siekiant užkirsti kelią Rytų partnerystės šalims rinktis demokratinį vystymosi kelią“; „mes jau nusileidome dėl Gruzijos. Ir sulaukėme Krymo“; „naujais iššūkiais saugumui turėsime įvardinti konvencines grėsmes Europoje“; „mūsų saugumo situacija kitokia“; „didėja grėsmė mūsų saugumui“; „svajonę apie vieningą Europą puoselėjame jau seniai“; „Rytų Europos šalys... galime jaustis taip saugiai, kaip nesijautėme nei karto“; „sunki krizė surengė rimtą šio integruotumo patikrinimą“; „gyvename neramioje aplinkoje“; „nebestebina nuolatos Rusijos karinių pajėgų rengiamos pratybos“; „Rusijos propagandinė melo mašina veikia nesustabdoma“; „nėra paprasta įvertinti grėsmės šalies saugumui lygį“; „vertinimai visuomet...susiję su šalies istorine patirtimi“;	–	–

		„Baltijos šalių...nuogąstavimai dėl Rusijos keliamos grėsmės“; „šiandien sunerimusi visa Europa“		
Įspėjimas	–		„ar tokia situacija būtų įmanoma, jei Ukraina, o 2008-aisiais Gruzija, būtų turėjusios aiškia narystės NATO perspektyvą“; „vystome tuos, kurie būtų efektyviausi, jei reiktų atremti agresiją“; „priemonės bus įgyvendinamos tol, kol Rusijos politika Baltijos regione ir kitur taps mažiau agresyvi“; „jeigu Lietuvai teks kada nors gintis nuo išorės agresijos...mes nebūsim palikti vieni“	„kodėl nepagalvojus apie NATO sienų apsaugą“; „tikiu, kad išbandymai, kuriuos dabar patiriame, išmokys Aljanso nares susijungti į darnesnę visumą“
Reikalavimas	–		„verčia rinktis – nuspręsti, kiek agresijos galime toleruoti“; „į jėgos demonstravimą turime atsakyti vieningumu ir ryžto gintis demonstravimu“; „dirbame kolektyviai, kad stiprintume nacionalinius pajėgumus“; „bendrus sprendimus rasime, ir būsime pasirengę atremti bet kokias grėsmes“; „turime sukurti brolybę, kuri nenuviltų nei taikos, nei krizės metu“; „mūsų mokomosios bazės sustiprinimą ir sąjungininkų prijungimą bendrai gynybai“; „bus geriau komplektuojama kariuomenė“	„saugumo situacija Europoje negali būti dalinama į erdves“; „svarbi užduotis – įvertinti naujas konfrontacijos apraiškas“; „labai svarbu nustatyti aiškias reagavimo procedūras“; „turbūt nereikia tikėtis, kad kažkas mus gins labiau negu mes patys save“
Patvirtinimas		„viena... šalis užpuola ir aneksuota dalį kitos šalies“; „pasaulio sistema...patyrė didelį sukrėtimą“; „matome telkiamas dideles karines pajėgas prie rytinių Ukrainos sienų“; „Rusijai	–	–

		nepavyko suprasti...tad ji plėšte atplėšė mus nuo tikslo Europą padaryti vieningą ir saugią“; „Ukraina patyrė ginkluotą Rusijos agresiją“; „Krymo okupacija ir aneksija buvo iš anksto suplanuota karinė operacija“		
--	--	---	--	--

